

WOJEWÓDZKI INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

W WARSZAWIE

**ROCZNY PLAN PRACY
INSPEKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA
W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM
NA ROK 2014**

Uzgodniony z Wojewodą Mazowieckim

w dniu 16 stycznia 2014r.

Warszawa, grudzień 2013 r.

SPIS TREŚCI

1. Zakres planu kontroli.....	4
1.1. Ramy czasowe i miejsce.....	4
1.2. Zadania, kompetencje i zobowiązania ustawowe do przeprowadzania inspekcji	5
1.3. Polityki środowiskowe i priorytety wymagające uwzględnienia.....	5
1.4. Obowiązujące przepisy.....	6
1.5. Struktura organizacyjna	6
1.6. Zakres działań kontrolnych.....	7
1.7. Zasoby	9
1.8. Budżet.....	9
2. Środowisko, czynności i zakłady	11
2.1. Stan środowiska	11
2.2. Konkretne, tematyczne zagadnienia ochrony środowiska na obszarze.....	15
2.3. Kontrolowane czynności	21
2.4. Wpływ na środowisko i wyniki	22
2.5. Zachowanie w zakresie zgodności.....	23
2.6. Kontrolowane zakłady.....	24
3. Wyniki za ostatnie lata.....	26
3.1. Cele i zadania, które należało osiągnąć	26
3.2. Dane wejściowe, wyjściowe i rezultaty.....	26
3.3. Ocena.....	27
4. Wyniki planowane na rok 2014.....	28
4.1. Cele i zadania	28
4.2. Priorytety, z uzasadnieniem.....	29
4.3. Strategie kontroli i komunikacji.....	31
4.4. Procedury dla kontroli planowych i pozaplanowych	32
4.5. Procedury dla koordynacji z organizacjami partnerskimi	33
4.6. Procedury weryfikacji planu kontroli.....	34
4.7. Zasoby	34
5. Działania kontrolne na rok 2014	35
5.1. Planowane kontrole	35
5.2. Zakłady	35
5.3. Kontrole pozaplanowe.....	35
5.4. Interwencje.....	36

5.5. Wypadki i zdarzenia.....	36
5.6. Inne czynności.....	36
6. Program państwowego monitoringu środowiska w roku 2014.....	38
6.1. Badanie stanu środowiska.....	38
6.2. Prace związane z opracowaniem projektów technicznych baz danych PMŚ i ich wdrażaniem.....	46
6.3. Gromadzenie wyników badań z zakresu Państwowego Monitoringu Środowiska i terminowe przekazywanie danych do baz krajowych.....	47
6.4. Upowszechnianie informacji o środowisku.....	49
6.5. Ryzyko odstępstw i niewykonania Planu pracy w Wydziale Monitoringu Środowiska.....	50
7. Plan pracy Laboratorium.....	51
7.1. Procedury dotyczące działalności analityczno-pomiarowej	51
7.2. Zadania organizacyjne.....	51
8. Plan pracy Wydziału Monitoringu Środowiska w dziedzinie informatyzacji w 2014 roku.....	54
9. Plan szkoleń i narad wewnętrznych.....	56
10. Plan kontroli wewnętrznych.....	57
11. Plan kontroli zarządczej.....	58

1. Zakres planu kontroli

1.1. Ramy czasowe i miejsce

Plan pracy Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska dotyczy okresu od 1 stycznia 2014 r. do 31 grudnia 2014 r.

Zakres terytorialny, jaki obejmuje plan, to województwo mazowieckie, które zostało utworzone w 1999 roku w wyniku przeprowadzonej reformy administracyjnej, z połączenia byłych województw: warszawskiego, ciechanowskiego, ostrołęckiego, płockiego, radomskiego i siedleckiego. Jest ono położone w środkowo-wschodniej Polsce i graniczy z województwami: podlaskim, warmińsko-mazurskim, kujawsko-pomorskim, lubelskim, świętokrzyskim, łódzkim. Mazowieckie zajmuje powierzchnię 35,6 tys. km², co stanowi 11,4% powierzchni kraju; jest zamieszkane przez 5 301 760 osób, co stanowi 13,8% ludności kraju. Średnia gęstość zaludnienia stale wzrasta i wynosi 149 osób/km², przy średniej krajowej 123 osoby/km². Rozmieszczenie ludności jest bardzo nierównomierne. Ogółem w miastach zamieszkuje 64,2% ludności województwa.

Warszawa, stolica kraju i regionu liczy 1 715 517 mieszkańców, co stanowi 32,4% mieszkańców województwa. Wraz z sąsiadującym z nią powiatem pruszkowskim oraz częścią powiatów: otwockiego, piaseczyńskiego, warszawskiego zachodniego, legionowskiego, grodzkiego, mińskiego, wołomińskiego, nowodworskiego i żyrardowskiego tworzy aglomerację warszawską (liczba gmin wynosi 38, powierzchnia 7,5% powierzchni województwa, ludność prawie 50% ludności województwa).

Województwo mazowieckie, obok województwa łódzkiego, zaliczane jest do regionu centralnego Polski. W jego skład wchodzi 42 powiaty, w tym pięć miast na prawach powiatu (Warszawa, Radom, Płock, Siedlce, Ostrołęka) oraz 314 gmin: 35 miejskich, 50 miejsko-wiejskich i 229 wiejskich. W województwie prawa miejskie posiada 85 miejscowości, w tym 3 miasta liczące powyżej 100 tys. mieszkańców (Warszawa, Radom, Płock) i 4 miasta powyżej 50 tys. mieszkańców (Siedlce, Ostrołęka, Pruszków, Legionowo).

Województwo jest bardzo zróżnicowane pod względem rozmieszczenia przemysłu. Przemysł skoncentrowany jest głównie w miastach, a przede wszystkim w aglomeracji warszawskiej i jej otoczeniu oraz w Płocku, Radomiu, Ostrołęce, Siedlcach i Ciechanowie. W województwie rozwinęły się niemal wszystkie gałęzie przemysłu z wyjątkiem górniczego, stoczniowego i koksowniczego, a przede wszystkim przemysł: spożywczy, energetyczny, maszynowy, odzieżowy, chemiczny, mineralny.

Ogółem w województwie liczba podmiotów gospodarki narodowej wynosi ok. 699,2 tys., w tym 98,1% stanowi sektor prywatny. W regionie działa 70 przedsiębiorstw państwowych na 177 zarejestrowanych w całym kraju.

Według danych średniorocznych GUS w województwie pracujących było 2 450 tys. osób, z czego 66,7% w sektorze usługowym, 22,3% w sektorze przemysłowym i 11,0% w sektorze rolniczym. Stopa bezrobocia rejestrowanego wzrosła w 2012 roku w stosunku do roku poprzedniego i wynosi 10,8% (niższa jedynie w województwie wielkopolskim), jednak jest nadal znacznie niższa od średniej w kraju (13,4%). Ogółem na koniec 2012 roku było zarejestrowanych 271,9 tys. osób bezrobotnych.

Pod względem gospodarczym mazowieckie jest najszybciej rozwijającym się województwem w Polsce i przyciąga najwięcej inwestycji zagranicznych. Wytwarzana jest największa część produktu krajowego brutto - około 22,3%.

1.2. Zadania, kompetencje i zobowiązania ustawowe do przeprowadzania inspekcji

Zadania Inspekcji Ochrony Środowiska wynikają z brzmienia art. 2 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska. Bardziej szczegółowo zostały dookreślone w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach a także ustawach szczegółowych oraz rozporządzeniach Parlamentu Europejskiego i Rady, wymienionych w cytowanej na wstępie ustawie z 20 lipca 1991 r. Nowe i bardzo istotne ze względu na ich znaczenie społeczne zadania zostały wprowadzone po znowelizowaniu ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Wykonując kontrole inspektorzy IOŚ są zobowiązani do przestrzegania ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.

1.3. Polityki środowiskowe i priorytety wymagające uwzględnienia

W planie pracy Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie zostały uwzględnione:

- ✓ Strategia Rozwoju Kraju;
- ✓ Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko;
- ✓ Polityka ekologiczna państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą na lata 2013 – 2016;
- ✓ Ogólne kierunki działania organów Inspekcji Ochrony Środowiska w latach 2013 – 2015 z uwzględnieniem perspektywy do 2020 r.;
- ✓ Program Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy do 2014 r.;
- ✓ Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2023;
- ✓ Określone przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w postaci „Wytycznych do planowania działalności organów Inspekcji Ochrony Środowiska w 2014 r.”:
 - cele kontroli;
 - cykle kontrolne;
- ✓ Określone przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska:
 - cele kontroli.

Jako priorytety w zakresie polityki ekologicznej dla województwa mazowieckiego przyjęto:

- ✓ ochronę zasobów wodnych, ochronę przed powodzią i suszą oraz gospodarkę wodno-ściekową;

- ✓ gospodarowanie odpadami ze szczególnym uwzględnieniem odpadów komunalnych;
- ✓ ochronę powietrza przed zanieczyszczeniem;
- ✓ ochronę zasobów przyrody, głównie różnorodności biologicznej.

1.4. Obowiązujące przepisy

Obowiązujące przepisy, dotyczące sporządzenia rocznego planu pracy Inspekcji w województwie:

- ✓ Art. 5 ust. 4 pkt 2) ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska;
- ✓ Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej Nr 2001/331/WE z dnia 4 kwietnia 2001 r. ustalające minimalne kryteria działania inspekcji ochrony środowiska w państwach członkowskich;
- ✓ Procedura planowania kontroli - System Kontroli Inspekcji Ochrony Środowiska;
- ✓ Regulamin organizacyjny Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie zatwierdzony przez Wojewodę Mazowieckiego w dniu 28 lutego 2013 r.

1.5. Struktura organizacyjna

Struktura organizacyjna Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie jest określona w Regulaminie organizacyjnym, zatwierdzonym przez Wojewodę Mazowieckiego w dniu 28 lutego 2013 r. Siedzibą Inspektoratu jest Warszawa, w jego skład wchodzi Delegatury w Ciechanowie, Płocku, Ostrołęce, Radomiu i Mińsku Mazowieckim. Zasięg terytorialny poszczególnych delegatur przedstawiono na mapce. Obszar działania poszczególnych jednostek, wynikający z Regulaminu organizacyjnego WIOŚ, przedstawia tabela.

Jednostka organizacyjna	Obszar działania	Adres siedziby
WIOŚ w Warszawie	M. st. Warszawa, powiaty: warszawski zachodni, pruszkowski, piaseczyński – z wyłączeniem gmin Góra Kalwaria i Tarczyn.	<u>00-716 Warszawa</u> ul. Bartycka 110A
Delegatura w Ciechanowie	Powiaty: żuromiński, mławski, ciechanowski, płoński, pułtuski, legionowski, nowodworski.	<u>06-400 Ciechanów</u> ul. Strażacka 6
Delegatura w Mińsku Mazowieckim	Powiaty: wołomiński, węgrowski, sokołowski, miński, otwocki, garwoliński, siedlecki, łosicki, miasto Siedlce.	<u>05-300 Mińsk Mazowiecki</u> Plac Kilińskiego 10
Delegatura w Ostrołęce	Powiaty: przasnyski, makowski, ostrowski, wyszkowski, ostrołęcki, miasto Ostrołęka	<u>07- 400 Ostrołęka</u> ul. Targowa 4
Delegatura w Płocku	Powiaty: sierpecki, gostyniński, sochaczewski, grodziski, żyrardowski, płocki, miasto Płock.	<u>09-402 Płock</u> ul. 3 Maja 16

Delegatura w Radomiu	Powiaty: grójecki, białobrzegi, kozienicki, przysuski, szydlowiecki, zwoleński, lipski, radomski, miasto Radom, gminy Góra Kalwaria i Tarczyn.	26-600 Radom ul. Pułaskiego 9
----------------------	--	----------------------------------

Województwo mazowieckie
obszar działania WIOS w Warszawie z podziałem na delegatury
według stanu na dzień 30.11.2013 r.

1.6. Zakres działań kontrolnych

Organy Inspekcji Ochrony Środowiska są zobowiązane do wykonywania wszystkich zadań wynikających z przepisów prawa.

Zakres działań kontrolnych na 2014 r. został określony przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w „Wytycznych do planowania działalności organów Inspekcji Ochrony Środowiska w 2014 r.”.

Przewiduje on w szczególności prowadzenie działalności kontrolnej w zakresie:

- sprawowania nadzoru nad uchwalaniem programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych, o których mowa w art. 91 i art. 92 ustawy - Prawo ochrony środowiska, wraz z analizą obowiązków nałożonych na organy i podmioty korzystające ze środowiska oraz w zakresie wykonywania zadań w nich określonych przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, starostę oraz inne podmioty;
- wywiązania się aglomeracji priorytetowych z realizacji zadań ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych KPOŚK 2010, wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 r.;
- przestrzegania przepisów ustawy z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych;

- d) przestrzegania przepisów znowelizowanej ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w zakresie spełnienia wymogów prawa przez:
- gminy (kontynuacja cyklu z 2013 r. dalsze 10% gmin),
 - regionalne instalacje przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK),
 - zastępcze instalacje na wypadek awarii dla RIPOK funkcjonujące na terenie województwa,
 - gminne jednostki organizacyjne;
- e) prowadzenia gospodarki osadami ściekowymi, obejmującego wytwarzanie, wykorzystywanie i unieszkodliwianie osadów ściekowych;
- f) postępu prac nad zamykaniem składowisk odpadów;
- g) stosowania przepisów nowej ustawy *o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi*;
- h) istniejących terenów zanieczyszczonych i zdegradowanych składowaniem niebezpiecznych odpadów przemysłowych;
- i) przeciwdziałania wystąpieniu poważnych awarii przemysłowych;
- j) podmiotów używających czynniki chłodnicze i obrotu nimi zwłaszcza pod kątem zastępowania SZWO czynnikami z grupy F-gazów;
- k) realizacji zadań w ramach programu „Likwidacja bomb ekologicznych”;
- l) jednostek prowadzących działalność gospodarczą pod kątem obrotu sprzętem elektrycznym i elektronicznym oraz nielegalnej działalności w odniesieniu do recyklingu pojazdów oraz zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego we współpracy z organami ścigania;
- m) kontroli podmiotów prowadzących prace poszukiwania i rozpoznawania złóż gazu łupkowego;
- n) sprawdzanie zawartości siarki w ciężkim oleju opałowym stosowanym w instalacjach energetycznego spalania paliw oraz w oleju do silników statków żeglugi śródlądowej,
- o) poprawy jakości klimatu akustycznego;
- p) prowadzenie kontroli zakładów w celu sprawdzenia prawidłowości realizacji przemieszczania odpadów z listy zielonej w związku z ryzykiem wystąpienia przypadków nielegalnego przywozu odpadów komunalnych lub niebezpiecznych pod pretekstem przywozu odpadów z listy zielonej;
- r) prowadzenie kontroli prawidłowości realizacji przemieszczania odpadów niebezpiecznych;
- s) udział we wspólnych akcjach kontrolnych, w tym udział w realizacji projektów inspekcyjnych IMPEL TFS oraz współpraca ze Służbą Celną, Strażą Graniczną, Inspekcją Transportu Drogowego oraz Policją w zakresie przeciwdziałania nielegalnemu przemieszczaniu odpadów;
- t) weryfikacji poprawności danych dostarczanych przez prowadzących instalację w ramach *Krajowego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń*;
- u) przekazywania do GIOŚ w wyznaczonych terminach, informacji niezbędnych do sporządzania ustawowo wymaganych raportów.

Przy planowaniu zakładów do kontroli uwzględniono także:

- wymagania dotyczące kategorii ryzyka wg Systemu Kontroli;
- wyniki oceny jakości powietrza, w tym źródła emisji zanieczyszczeń do powietrza, powodujące przekroczenia PM10, PM2,5 oraz B(a)P;
- punktowe źródła zanieczyszczeń komunalnych, które mogą mieć wpływ na eutrofizację jednolitych części wód;
- zadania, wynikające z Krajowego planu gospodarki odpadami 2014, w tym wyłączenie z eksploatacji składowisk odpadów komunalnych niespełniających wymagań na terenie województwa;
- krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych KPOŚK - szczególnie zakłady problematyczne, w tym zakłady przemysłu mleczarskiego, zakłady przemysłu mięsnego oraz pozostałe zakłady branży rolno – spożywczej;
- zobowiązania, wynikające z Traktatu Akcesyjnego, w tym dotyczące dużych źródeł energetycznego spalania paliw;
- wyniki monitoringu składowisk;
- zakres interwencji kierowanych do MWIOŚ;
- obowiązek nadzoru nad usuwaniem skutków wypadków i zdarzeń;
- kontrole prawidłowości postępowania z organizmami genetycznie zmodyfikowanymi (GMO) w zakresie zamkniętego użycia i zamierzonego uwolnienia do środowiska.

1.7. Zasoby

Według stanu na dzień 31 października 2013 r. w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska w Warszawie obsada wynosiła 224,350 etatów. Lista przedstawiająca obsadę etatową poszczególnych komórek organizacyjnych jest dostępna w siedzibie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie przy ul. Bartyckiej 110A.

1.8. Budżet

Według projektu ustawy budżetowej na rok 2014, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie będzie dysponował ogólną kwotą 15 250 tys. zł. na realizację zadań ustawowych, w tym 170 tys. zł zaplanowanych na wydatki majątkowe. Z kwoty ogółem 15 250 tys. zł na wydatki bieżące, środki w wysokości 2 905 tys. zł przeznaczone będą na tzw. pozostałe wydatki bieżące, w tym 1000 tys. zł na wydatki jako zwrot kosztów poniesionych w związku ze świadczeniem usług zewnętrznych przez Laboratorium.

Oprócz środków zaplanowanych w projekcie ustawy budżetowej, Mazowiecki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska wnioskował o zaplanowanie, poprzez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, środków rezerwy celowej w wysokości 1 500 tys. zł na realizację zadań państwowego monitoringu środowiska, w wysokości 1 300 tys. zł, między innymi na modernizację Systemu Oceny Jakości Powietrza. Zadanie zostało zakwalifikowane do dofinansowania w roku 2014 jako „Zakup aparatury kontrolno-pomiarowej oraz sprzętu pomocniczego”. Ponadto Mazowiecki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska podpisał umowę z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej o dofinansowanie zadania pn. „Pomiary stanu

zanieczyszczeń powietrza metalami ciężkimi i WWA na stacjach monitoringu tła pozamiejskiego w latach 2014 -2015” na kwotę ogółem 72 tys. zł., z czego na rok 2014 przypada kwota 30 tys. zł.

2. Środowisko, czynności i zakłady

2.1. Stan środowiska

Powietrze atmosferyczne

Jakość powietrza w województwie mazowieckim determinuje antropogeniczna emisja substancji z obszaru województwa oraz w znacznym stopniu napływ zanieczyszczeń z pozostałej części Polski i Europy. Głównym lokalnym źródłem zanieczyszczeń są domy ogrzewane indywidualnie oraz na obszarach bezpośrednio sąsiadujących z drogami o znacznym natężeniu ruchu, komunikacja samochodowa. Przemysł zlokalizowany na obszarze województwa mazowieckiego, głównie energetyka zawodowa, ze względu na dużą wysokość emitorów, w znacznym stopniu eksportuje zanieczyszczenia poza granice województwa.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) w 2012 roku województwo mazowieckie zajmowało trzecie miejsce w kraju pod względem emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych z „zakładów szczególnie uciążliwych” (odpowiednio za województwem śląskim i łódzkim oraz śląskim i wielkopolskim). W latach 2003-2012 emisja substancji gazowych z zakładów „szczególnie uciążliwych” bez dwutlenku węgla zmalała o 27 % a całkowita emisja pyłów zmniejszyła się o 73%, w tym emisja pyłów ze spalania paliw o 75%. Zmiany emisji substancji gazowych w 2012 roku w stosunku do 2003 roku wskazują na wzrost emisji tlenku węgla o 11%. W przypadku emisji gazów ogółem (bez dwutlenku węgla) zanotowano spadek o 27%, dwutlenku siarki o 34,3%, a tlenków azotu o 11%.

Stężenia *dwutlenku siarki* na obszarze całego województwa były niskie i stanowiły 20-25% poziomów dopuszczalnych. Wyższe stężenia wystąpiły na ograniczonym obszarze oddziaływania instalacji przemysłowych w rejonach miast: Warszawa, Płock, Koźienice, Radom, Sochaczew, Żyrardów i tam lokalnie stężenia osiągały 65% normy.

Stężenia *dwutlenku azotu* na przeważającej części województwa zawierały się w przedziale od 10 do 25% poziomów dopuszczalnych. Wyższe stężenia (około 40% norm) wystąpiły w centralnej, zachodniej i południowej części mazowieckiego oraz wzdłuż dużych szlaków komunikacyjnych przebiegających przez obszar województwa. Najwyższe stężenia dwutlenku azotu zanotowano na obszarach dużych miast: Warszawa, Radom, Płock. W Płocku i Radomiu przeważały obszary, na których stężenia dwutlenku azotu stanowiły około 50% poziomów dopuszczalnych, natomiast w Warszawie wielkości stężeń były najwyższe, a w zachodniej części aglomeracji warszawskiej zlokalizowano obszary przekraczające poziomy dopuszczalne.

Stężenia *pyłu zawieszonego PM10* na niewielkich obszarach, znajdujących się w północnej oraz wschodniej części województwa stanowiły około 60% poziomu dopuszczalnego. Na przeważającym obszarze województwa (część centralna, zachodnia i południowa) występowały stężenia pyłu PM10, stanowiące około 80% poziomu dopuszczalnego z obszarami miast, gdzie stężenia były wyższe i notowano przekroczenia norm. Największe obszary z przekroczeniem poziomu dopuszczalnego zidentyfikowano

na terenie m.in. Warszawy, Radomia, Płocka, Ostrołki oraz na terenach przyległych do tych miast.

Stężenia *pyłu PM2.5* w północnej, wschodniej, południowo-wschodniej oraz częściowo zachodniej części województwa mazowieckiego stanowiły 50% poziomu dopuszczalnego ($25 \mu\text{g}/\text{m}^3$) oraz około 45% poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji ($27 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Na terenie Warszawy i Radomia zlokalizowano największe obszary z wyższymi stężeniami pyłu *PM2.5*, stanowiącymi od 80 do 160% poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji.

Stężenia *tlenku węgla* na całym obszarze województwa były niskie, stanowiły około 10% poziomu dopuszczalnego. W centralnej części województwa oraz większych miastach zlokalizowano obszary o stężeniach *tlenku węgla* stanowiących do 65% poziomu dopuszczalnego.

Stężenia *metali (arsenu, kadmu, niklu i ołowiu) w pyłe PM10* na obszarze całego województwa były niskie, wyższe wartości występowały na obszarach miast. W przestrzennym rozkładzie stężeń nie wyodrębniono obszarów z przekroczeniem poziomów docelowych i dopuszczalnych.

Stężenia *benzo(a)pirenu* w północnej, północno-wschodniej i północno-zachodniej części województwa stanowiły około 50 - 100% poziomu docelowego. Na pozostałym obszarze województwa, szczególnie na obszarach zabudowy mieszkaniowej, ogrzewanej z indywidualnych kotłowni, stężenia *benzo(a)pirenu* przekraczały poziom docelowy ($1 \text{ ng}/\text{m}^3$) nawet kilkakrotnie.

W wyniku rocznej oceny jakości powietrza za 2012 r. określono strefy, w których doszło do przekroczenia standardów imisyjnych:

- strefy zakwalifikowane do wykonania programów ochrony powietrza dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne lub docelowe (kryterium ochrona zdrowia):
 - dla pyłu *PM10* i pyłu *PM2,5* cztery strefy: aglomeracja warszawska, miasto Radom, miasto Płock i strefa mazowiecka,
 - dla dwutlenku azotu jedna strefa: aglomeracja warszawska,
 - dla *benzo(a)pirenu* cztery strefy: strefa mazowiecka, aglomeracja warszawska, miasto Płock i miasto Radom,
- strefy, w których niedotrzymane są poziomy celu długoterminowego dla ozonu, dla których nie ma obowiązku wykonania programów ochrony powietrza.
 - dla kryterium ochrony zdrowia cztery strefy: aglomeracja warszawska, miasto Radom, miasto Płock i strefa mazowiecka,
 - dla kryterium ochrony roślin jedna strefa: strefa mazowiecka.

Poziom stężeń pyłu *PM10* i *benzo/a/pirenu* zależy w dużym stopniu od długości sezonu grzewczego i warunków meteorologicznych. Stan jakości powietrza na obszarze województwa mazowieckiego jest nadal niezadowalający, szczególnie na obszarach miast, gdzie notowane są najwyższe stężenia monitorowanych substancji. Na wszystkich stacjach „tła miejskiego”, zlokalizowanych w miastach, stężenia pyłu *PM10* nie spełniają obowiązujących norm w sezonie grzewczym.

Wody powierzchniowe

W roku 2012 oceniono łącznie 53 jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) spośród ponad 500 wyznaczonych JCW na terenie województwa mazowieckiego.

Stan/potencjał ekologiczny dobry lub powyżej dobrego osiągnęło 7 JCWP. Ponad połowa, czyli 26 badanych jednolitych części wód powierzchniowych osiągnęła *stan/potencjał ekologiczny* umiarkowany (III klasa), 15 JCWP charakteryzowało się słabym stanem ekologicznym wód, a stan zły został określony w 5 JCWP.

Podstawę oceny stanu/potencjału ekologicznego stanowiły wskaźniki biologiczne, wśród których 36% osiągnęło klasę III, czyli umiarkowany stan wskaźników biologicznych, stan słaby wyznaczono dla 28%, stan zły dla 9%. Stan bardzo dobry w zakresie elementów biologicznych osiągnęły 2 JCWP, co stanowi 4%, natomiast dobry stan biologiczny 23%. Znacznie gorzej oceniono wskaźniki fizykochemiczne, których wartości w przypadku zanieczyszczeń organicznych (ogólny węgiel organiczny) oraz wskaźniki biogenne (głównie azot Kjeldahla i fosforany) osiągnęły wartości poniżej stanu dobrego (przekroczyły II klasę). Wskaźniki fizykochemiczne zadecydowały więc o stanie/potencjale ekologicznym.

Dobry stan/potencjał ekologiczny stwierdzono m.in. w JCWP *Narew od Pisy do Omulwi, Skrzywa od Sierpienicy do ujścia, Drzewiczka od Brzuśni do ujścia*. Zły stan ekologiczny stwierdzono m. in. w niektórych JCWP Wisły (decydowały o nim wskaźniki biologiczne).

Najgorszą wodę pod względem fizykochemicznym stwierdzono w JCWP: *Zwoleńka, Gostomka, Mała, Raciążnica od dopływu spod Niedroża Starego do Rokitnicy bez Rokitnicy*. W rzekach tych o stanie jakości decyduje kilka wskaźników fizykochemicznych.

Dobry stan chemiczny stwierdzono w 5 JCWP: *Narew od Zalewu Zegrzyńskiego do ujścia, Omulew od Sawicy do ujścia z Płodownicą od dopł. spod Parciak, Orzyc od Ulatówki do ujścia z Węgierką od dopł. z Dzielin, Rządza od Cienkiej do ujścia, Zalew Zegrzyński*. W pozostałych 18 JCWP stan chemiczny określony został jako poniżej stanu dobrego ze względu na występowanie ponadnormatywnych stężeń benzo(g,h,i)peryleny i indeno(1,2,3-cd)pirenu.

Chemizm gleb gruntów ornych

Monitoring chemizmu gleb gruntów ornych, w ramach 4 cyklu pomiarowego (2010-2015), jest prowadzony w 20 punktach badawczych na terenie województwa mazowieckiego. W 2010 r. pobrano próbki gleb. Analizy fizyko-chemiczne próbek zostały wykonane w okresie 2010 - 2012 r. w akredytowanym laboratorium Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowego Instytutu Badawczego. Raport końcowy „Monitoring chemizmu gleb ornych w Polsce” został opublikowany w lipcu 2012. Wyniki z całego okresu badawczego (1995-2010) świadczą o niedużym poziomie bieżącej antropopresji. Z tego względu WIOŚ w Warszawie nie przewiduje badań gleb w sieci regionalnej i lokalnej.

Informacje o lokalnych zanieczyszczeniach gleb i gruntów nie użytkowanych rolniczo pochodzą z badania próbek gleb pobranych w ramach działań kontrolnych WIOŚ lub z badań okresowych, do których są zobowiązane inne podmioty.

Hałas

Głównym źródłem hałasu jest komunikacja, w tym hałas drogowy, lotniczy i szynowy (tramwajowy, kolejowy).

W 2012 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie wykonał pomiary hałasu komunikacyjnego w 15 przekrojach pomiarowych, w tym:

- ✓ w 2 przekrojach w celu określenia wskaźników (rocznych) mających zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem;
- ✓ w 12 przekrojach w celu określenia wskaźników (dobowych) mających zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska.

Wyniki pomiarów wykazały, że tylko dla jednego przekroju pomiarowego w Przedmieściu Bliższym przy drodze wojewódzkiej 627 (powiat lipski) nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów. W pozostałych przypadkach przekroczenia wynosiły dla pory dziennej od 0,2 do 13,9dB. Największe zagrożenie hałasem występuje w centralnych rejonach dużych miast oraz przy drogach, na których odbywa się ruch tranzytowy.

W odniesieniu do hałasu przemysłowego na skontrolowanych 93 obiektów, stwierdzono przekroczenia w 10 przypadkach w porze dziennej i 15 w porze nocnej.

Aglomeracja warszawska należy do czołówki miast najbardziej zagrożonych hałasem zarówno pod względem liczby ludności narażonej na hałas, jak i wielkości powierzchni objętej ponadnormatywnym hałasem.

Obszary o istotnym zagrożeniu hałasem występują w szczególności wzdłuż głównych tras komunikacyjnych oraz wokół portu lotniczego „Okęcie”.

Uchwałą Nr 76/11 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 20 czerwca 2011 r. został utworzony obszar ograniczonego użytkowania dla Portu Lotniczego im. F. Chopina w Warszawie. Ustalenia obszaru obowiązują od dnia 3 sierpnia 2011 roku.

Uchwałą Nr 139/12 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 25 czerwca 2012 r. został utworzony obszar ograniczonego użytkowania dla Portu Lotniczego Warszawa – Modlin w Nowym Dworze Mazowieckim.

Znacznie mniejszy stopień terenów zagrożonych nadmiernym hałasem stwierdza się w wyniku oddziaływania hałasu przemysłowego.

Największe zagrożenie hałasem występuje w dużych miastach: Warszawie, Radomiu, Płocku, Siedlcach, Ostrołęce i Ciechanowie.

Promieniowanie elektromagnetyczne niejonizujące

Na terenie województwa mazowieckiego zlokalizowane są jedne z większych w kraju źródła energii elektrycznej, podłączone do Krajowego Systemu Przesyłowego (KSP):

- ENEA Wytwarzanie S.A. w Świerżach Górnych (koło Kozienc) o mocy 2 905 MW,
- ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA o łącznej mocy 647 MW.

Innymi dużymi źródłami podłączonymi do sieci rozdzielczych są:

- PGNiG TERMIKA SA w Warszawie: Zakład EC Siekierki, Zakład EC Żerań oraz Zakład EC Pruszków o łącznej mocy około 980 MW,
- Polska Grupa Energetyczna Obrót S.A. Elektrownia Wodna Dębe o mocy 20 MW,

- PGE Energia Odnawialna S.A. Farma Wiatrowa Żuromin o łącznej mocy 60MW.

Największe oddziaływanie, mogące powodować przekroczenia poziomów dopuszczalnych, występuje od napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia powyżej 110 kV.

Urząd Komunikacji Elektronicznej na obszarze woj. mazowieckiego wydał do końca 2012 roku 11628 zezwoleń na emisję pól elektromagnetycznych ze stacji bazowych telefonii komórkowej oraz około 200 zezwoleń na emisję radiowo-telewizyjną. Największe skupienie źródeł promieniowania na terenie województwa występuje na terenie aglomeracji warszawskiej. Jest to więc obszar największego zagrożenia, wymagający ciągłego monitorowania. W porównaniu do 2011 roku liczba wydanych zezwoleń zwiększyła się o 2612.

Występujące w środowisku na terenie województwa mazowieckiego poziomy pól elektromagnetycznych są mniejsze od poziomów dopuszczalnych.

Poza pomiarami, w ramach monitoringu prowadzona była baza źródeł pól elektromagnetycznych (łącznie z wynikami pomiarów, które zostały wykonane przez zarządzających), znajdujących się na terenie województwa mazowieckiego, mogących wpływać negatywnie na środowisko.

Zadaniem WIOŚ jest prowadzenie rejestru obszarów, na których stwierdzono przekroczenia. Dotychczas w województwie mazowieckim nie stwierdzono przekroczeń w miejscach dostępnych dla ludności.

2.2. Konkretnie, tematyczne zagadnienia ochrony środowiska na obszarze

Delegatura WIOŚ w Ciechanowie

Zaobserwowana w latach ubiegłych na terenie działania Delegatury tendencja wzrastającej corocznie liczby oddawanych do eksploatacji wielkotowarowych instalacji do chowu drobiu kurzego - uległa nasileniu. Wg stanu w dniu 30 września 2013 r. na terenie działania Delegatury znajdowały się 74 [66,7%] spośród 111 instalacji IPPC eksploatowanych w województwie mazowieckim.

W porównaniu do analogicznego okresu ubiegłego roku, liczba instalacji IPPC do chowu drobiu kurzego w mazowieckim wzrosła o 16, w tym o 13 [81,3%] w obszarze działania Delegatury. W okresie ostatnich 4 lat, w porównaniu do 2009 r., kiedy na tym terenie znajdowało się 35 wielkotowarowych instalacji do chowu drobiu kurzego, ich liczba wzrosła ponad 2-krotnie.

Większość 71 instalacji to duże obiekty zaliczane do przedsięwzięć zawsze znacząco oddziałujących na środowisko, zlokalizowane przede wszystkim w powiatach mławskim i żuromińskim. W ciągu ostatnich kilku lat obserwowany jest wzrost liczby instalacji IPPC do chowu drobiu oddawanych do eksploatacji w powiecie ciechanowskim.

Eksploatacja wielkotowarowych instalacji do chowu drobiu kurzego, obok okresowo uciążliwej zapachowo emisji jest źródłem znacznych ilości nawozów naturalnych, przede wszystkim rolniczo wykorzystywanych, tylko w niewielkim ilościach przekazywanych do innych celów (np. produkcji podłoża do uprawy pieczarek).

W tych okolicznościach podwyższone jest ryzyko postępowania z nawozami w sposób niezgodny z wymaganiami ustawy o nawozach, w szczególności przekraczania dopuszczalnej dawki azotu w czystej postaci i w konsekwencji zwiększenia powierzchni użytków rolnych zaliczonych do obszarów szczególnie narażonych (OSN).

Na terenie działania Delegatury intensywnie realizowane są inwestycje z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi. W latach 2011-2013 przeprowadzono 6 kontroli inwestycyjnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów, instalacje biosuszenia odpadów, kwatera składowiska, okresowy bioreaktor beztlenowy).

Na obszarze działania Delegatury występują liczne wyrobiska po eksploatacji kruszyw, do rekultywacji których wykorzystywane są często różnego rodzaju odpady.

W okresie ostatnich trzech lat znacząco nasiliły się wnioski mieszkańców o interwencje dotyczące poddawania odzyskowi odpadów niezgodnie z posiadanymi przez władających powierzchnią ziemi decyzjami zezwalającymi na ich odzysk poza instalacjami. W latach 2012-2013 do Delegatury wpłynęły interwencje dotyczące 6 podmiotów posiadających zezwolenia na odzysk odpadów poza instalacjami (w wyrobiskach).

Wstrzymane zostały, oobjęte szczególnym nadzorem kontrolnym WIOŚ, prace poszukiwawczo -rozpoznawcze złóż gazu łupkowego, z powodu wycofania się inwestora strategicznego.

Delegatura WIOŚ w Mińsku Mazowieckim

W oparciu o analizę zgłaszanych wniosków o podjęcie interwencji, zadań stawianych przed Inspekcją oraz specyfikę obszaru objętego działaniami Delegatury WIOŚ w Mińsku Mazowieckim w planie kontroli na rok 2014 zostaną uwzględnione następujące zagadnienia:

- ✓ ocena wykonania zadań KPOŚK przez aglomeracje ≥ 2000 RLM, które osiągnęły lub mają osiągnąć oczekiwany efekt ekologiczny do dnia 31 grudnia 2015 r.,
- ✓ gospodarka ściekowa w zakładach przemysłu rolno-spożywczego ze szczególnym uwzględnieniem zakładów wykorzystujących rolniczo ścieki,
- ✓ ocena realizacji przez gminy obowiązków w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi (10% gmin z terenu objętego działalnością Delegatury),
- ✓ weryfikacja rocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi przedkładanych przez gminy (100% gmin),
- ✓ ocena podmiotów gospodarujących odpadami ze szczególnym uwzględnieniem prowadzących regionalne instalacje przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK - 3 instalacje) oraz instalacji przewidzianych do zastępczej obsługi regionów,
- ✓ ocena instalacji energetycznego spalania paliw stosujących ciężki olej opałowy (3 instalacje) oraz statków stosujących olej do silników statków żeglugi śródlądowej (2 statki).

Ponadto pod stałym nadzorem pozostają instalacje IPPC oraz podmioty wytwarzające i gospodarujące odpadami medycznymi.

W związku ze zgłaszaniem we wnioskach o podjęcie interwencji kwestii dotyczących „szarej strefy” w recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji w roku 2014 podejmowane będą dalsze kontrole w tym zakresie.

W 2013 r. na terenie objętym działalnością Delegatury wykonano 1 odwiert poszukiwawczy (w roku 2012 – 3 odwierty). Pomimo zmniejszenia w ostatnim okresie prac poszukiwawczych gazu łupkowego to ze względu na duże zainteresowanie społeczne i pojawiające się informacje o zagrożeniach prowadzony będzie w roku 2014 bieżący nadzór nad firmami prowadzącymi prace poszukiwawcze gazu łupkowego.

Delegatura WIOŚ w Ostrołęce

Do planu kontroli na 2014 r. wytypowano zakłady biorąc pod uwagę występujące problemy oraz zasady określone w obowiązującym Systemie Kontroli.

Wobec nowych regulacji prawnych i występowania różnych, często poważnych, problemów dotyczącymi wdrażania i prawidłowego stosowania przepisów prawnych, priorytet stanowi poprawa gospodarki odpadami komunalnymi, w tym ocena przestrzegania przepisów znowelizowanej ustawy z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w zakresie spełniania wymogów prawa przez:

- wszystkie gminy z terenu Delegatury w odniesieniu do obowiązku przedłożenia rocznego sprawozdania dotyczącego gospodarowania odpadami komunalnymi,
- co najmniej 10 % gmin w ramach kontynuacji cyklu z 2013r.,
- wszystkie regionalne instalacje przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK),
- wszystkie zastępcze instalacje na wypadek awarii dla RIPOK,
- gminne jednostki organizacyjne.

Z uwarunkowań lokalnych wynikają obowiązki i obciążenia dotyczące gospodarki odpadami specyficznymi innymi niż komunalne, a dotyczy to:

- przestrzegania przepisów dotyczących recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, ze szczególnym nakierowaniem na zwalczanie „szarej strefy”,
- przestrzegania przepisów dotyczących wprowadzania na rynek krajowy i sprzedaży hurtowej i detalicznej sprzętu elektrycznego i elektronicznego, zbierania i przetwarzania odpadów zużytego sprzętu (koordynacja),
- zadań związanych z międzynarodowym przemieszczaniem odpadów, w szczególności przeciwdziałanie nielegalnemu przemieszczaniu poprzez kontrolę przemieszczania odpadów m.in. z listy zielonej celem przeciwdziałaniu nielegalnemu przywozowi innych odpadów (komunalnych, niebezpiecznych) pod pretekstem przywozu odpadów z listy zielonej, kontrole prawidłowości przemieszczania odpadów niebezpiecznych, kontrole drogowe w ramach wspólnych akcji inspekcyjnych w sieci IMPEL oraz bieżąca współpraca ze służbami celnymi w zakresie wydawanie opinii co do klasyfikacji towaru jako odpadu) oraz koordynacja zadań na szczeblu wojewódzkim
- kontynuacji realizacji zadań dotyczących odpadów niebezpiecznych zawierających PCB – sprawdzenie wyeliminowania z użytkowania instalacji i urządzeń zawierających powyżej 50 ppm PCB (koordynacja na szczeblu wojewódzkim),
- na obszarze Delegatury rozwinięty jest przemysł rolno-spożywczy - znajduje się tu m.in. kilka dużych zakładów branży mleczarskiej i przetwórstwa mięsnego, dlatego na 2014 r. zaplanowano realizację lokalnego cyklu kontrolnego dotyczącego oceny gospodarki odpadami z przemysłu mleczarskiego (kontrola wybranych zakładów mleczarskich na

obszarze Delegatury) – jest to uzasadnione faktem, że w ostatnich latach działania nakierowane były głównie na poprawę stanu gospodarki wodno-ściekowej w tych zakładach, co generalnie osiągnięto,

- kolejne zadanie w zakresie gospodarki odpadami to problemy dotyczące wykorzystania i unieszkodliwiania osadów ściekowych – będzie realizowany cykl kontrolny wg wytycznych GIOŚ,
- ważnym zadaniem będzie kontrola stosowania przepisów nowej ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, która wchodzi w życie w dniu 1 stycznia 2014r.

Z uwagi na rozmiar i zasięg oddziaływania na środowisko, tak jak w latach ubiegłych, pod szczególnym nadzorem znajdują się wybrane instalacje IPPC o znaczeniu krajowym różnej branży. Równocześnie są to zakłady istotnie oddziałujące na stan czystości powietrza w skali województwa.

Szczególnym nadzorem zostanie objęta realizacja zadań dotyczących KPOŚK wraz z punktowymi źródłami zanieczyszczeń wód Narwi i Bugu zasilających Zalew Zegrzyński.

Nowym zadaniem dla Delegatury w Ostrołęce jest nadzorowanie wybranych obiektów na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenie azotem ze źródeł rolniczych, w związku z zakwalifikowaniem niektórych terenów nadzorowanych przez Delegaturę do takich obszarów (OSN). W szczególności na terenach północnych powiatów dominują liczne hodowle bydła, głównie w gospodarstwach o niewielkiej powierzchni gruntów rolnych. Skontrolowane zostaną największe gospodarstwa hodowlane o obsadzie bydła kwalifikującej się do przedsięwzięć mogących potencjalnie oddziaływać szkodliwie na środowisko.

Zadaniem o odmiennym charakterze od pozostałych, realizowanym przez Delegaturę w Ostrołęce na obszarze całego województwa mazowieckiego, jest nadzór rynku w zakresie kontroli wyrobów (urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń oraz opakowań).

Delegatura WIOŚ w Płocku

Charakterystyczną cechą obszaru kontrolowanego przez Delegaturę w Płocku jest usytuowanie dużego zakładu chemicznego - PKN „ORLEN” S.A. z Zakładem Produkcyjnym w Płocku oraz znajdujących się w jego bezpośrednim sąsiedztwie szeregu podmiotów, eksploatujących instalacje, które m. in. w przeszłości stanowiły część zakładu PKN „ORLEN”, a ich funkcjonowanie wiąże się bezpośrednio z zakładem.

Na tym terenie skoncentrowana jest duża ilość zakładów dużego i zwiększonego ryzyka, tj. siedem ZDR i jeden ZZR.

Kontrole instalacji, związanych z PKN „ORLEN”, jako zadanie priorytetowe, prowadzone są corocznie. W 2014 roku kontynuowane będą kontrole w zakresie prac rekultywacyjnych środowiska gruntowo – wodnego na terenie Zakładu Produkcyjnego PKN „ORLEN” S.A. w Płocku. Obowiązkowo zostaną przeprowadzone na tym terenie kontrole ZDR i ZZR.

W związku z zagrożeniami związanymi z transportem rurociągowym ropy naftowej i produktów ropy naftowej, kontrole działalności związanej z eksploatacją wytypowanego odcinka rurociągu dalekosiężnego, zarządzanego przez PERN „Przyjaźń” S.A. w zakresie przestrzegania przepisów dot. przeciwdziałania poważnym awariom oraz ograniczania

skutków w przypadku ich wystąpienia, zostały ujęte w planie na 2013 r. Ponadto w roku 2013 kontynuowano kontrole prawidłowości działań, mających na celu usunięcie szkód w środowisku spowodowanych zaistniałymi awariami rurociągów dalekosiężnych. W 2014 roku szczególnym nadzorem zostaną objęte:

- wszystkie regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych oraz instalacje przewidziane do zastępczej obsługi regionów oraz gminne jednostki organizacyjne (łącznie 12 instalacji),
- 10 % gmin w zakresie przestrzegania przepisów ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (5 gmin),
- instalacje energetycznego spalania paliw, stosujące ciężki olej opałowy (2) oraz statki, stosujące olej do silników statków żeglugi śródlądowej (3),
- aglomeracje priorytetowe, wymienione w aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych 2010 (18 aglomeracji),
- prowadzący gospodarkę osadami ściekowymi, obejmującą wytwarzanie, wykorzystywanie, unieszkodliwianie osadów ściekowych.

Obowiązkowym kontrolom zostaną także poddane:

- zakłady dużego i zwiększonego ryzyka (łącznie 13),
- stacje demontażu pojazdów (15),
- stacje demontażu zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (3),
- instalacje objęte Traktatem Akcesyjnym,
- instalacje IPPC- niekontrolowane w 2013 r.,
- podmiot zajmujący się zbieraniem i unieszkodliwianiem (poprzez autoklawowanie) odpadów medycznych.

W związku z wyznaczeniem na terenie Delegatury WIOŚ w Płocku „obszarów szczególnie narażonych” tzw. OSN, znaczna część planu została zarezerwowana na kontrole podmiotów w obszarze rolnictwa. Będą to m. in.:

- instalacje IPPC do chowu lub hodowli drobiu lub świń;
- instalacje do chowu lub hodowli zwierząt, wymagające pozwoleń na korzystanie ze środowiska lub zgłoszenia eksploatacji właściwemu organowi;
- podmioty prowadzące gospodarstwa rolne o powierzchni powyżej 100 ha UR.

W związku z obowiązkiem uchwalania programów ochrony powietrza i planów krótkoterminowych, o których mowa w art. 91 i art. 92 ustawy *Prawo ochrony środowiska*, oraz obowiązków nałożonych na organy i podmioty korzystające ze środowiska, w Delegaturze WIOŚ w Płocku zaplanowano do kontroli 3 duże gminy miejskie w zakresie wykonywania zadań określonych w ww. dokumentach.

Delegatura WIOŚ w Radomiu

Jednym z powtarzających się problemów na terenie działania Delegatury WIOŚ w Radomiu są interwencje dotyczące zanieczyszczenia środowiska przez zakłady przetwórstwa owocowo-warzywnego. Najwięcej interwencji napływa w okresie szczytu kampanijnego od sierpnia do października i dotyczą one zanieczyszczenia cieków wodnych ściekami odprowadzanymi z dwóch zakładów zlokalizowanych na terenie gminy Góra Kalwaria.

Pomimo przeprowadzonych modernizacji zakładowych oczyszczalni, odprowadzane ścieki są nadal niedostatecznie oczyszczane, co potwierdzają analizy dokonane w trakcie prowadzonych kontroli.

Planowane ze strony Delegatury WIOŚ w Radomiu działania obejmą kontrole zakładów branży owocowo – warzywnej zlokalizowanych na terenie gminy Góra Kalwaria.

Kontynuowane będą również działania związane z monitorowaniem jakości wód rzeki Zwolenki, której dolina poniżej miasta Zwoleń została objęta ochroną w ramach programu Natura 2000.

Zwolenka przepływając przez m. Zwoleń przejmuje ścieki z kilku dużych źródeł zanieczyszczeń: komunalnej oczyszczalni ścieków, zakładu garbarskiego i zakładu przetwórstwa mleczarskiego.

Dotychczas przeprowadzone kontrole wykazały zły stan techniczny urządzeń komunalnej oczyszczalni ścieków. Mimo monitów do władz samorządowych, wskazujących potrzebę modernizacji ujętej w KPOŚK oczyszczalni, działania nie zostały podjęte z względu na brak środków finansowych. Z uwagi na częste interwencje mieszkańców Zwolenia dotyczące zanieczyszczenia rzeki, Delegatura WIOŚ w Radomiu planuje przeprowadzić ponowne kontrole potencjalnych sprawców zanieczyszczenia rzeki oraz objęcie rzeki Zwolenki monitoringiem badawczym.

Do planu kontroli wytypowane będą składowiska, które zostały zamknięte i przewidziane do rekultywacji. Przeprowadzone w latach ubiegłych kontrole takich składowisk, wykazują, że na wielu z nich nie został przeprowadzony proces rekultywacji.

W związku z informacją przekazaną przez WIOŚ Katowice w sprawie nielegalnego porzucania odpadów m.in. pogarbarskich na obszarze gmin województwa śląskiego przez nieznanymi sprawców planowane kontrole obejmą również branżę garbarską charakterystyczną dla obszaru działania Delegatury w Radomiu.

Wydział Inspekcji WIOŚ w Warszawie

W oparciu o uwarunkowania i zidentyfikowane najważniejsze problemy lokalne, w planie kontroli na 2014 r. zostaną uwzględnione najistotniejsze zagadnienia ochrony środowiska, w tym:

- ✓ punktowe źródła emisji ścieków komunalnych, wpływające na eutrofizację jednolitych części wód powierzchniowych - JCWP, objęte Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych w szczególności aglomeracje priorytetowe i inne, głównie w zlewni rzeki Jeziorki zagrożonej eutrofizacją (kontynuacja z 2013 r.) oraz w zlewni rzeki Utraty (kontynuacja z 2013 r.) a także zakłady przemysłu rolno-spożywczego, przede wszystkim wykorzystujące rolniczo ścieki;
- ✓ ocena przestrzegania przepisów znowelizowanej ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w zakresie spełniania wymogów prawa przez:
 - wszystkie gminy w odniesieniu do przedłożenia rocznego sprawozdania dotyczącego gospodarowania odpadami komunalnymi,
 - co najmniej 10 % gmin w ramach kontynuacji cyklu z 2013 r.,
 - wszystkie regionalne instalacje przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK),

- wszystkie zastępcze instalacje na wypadek awarii dla RIPOK,
 - gminne jednostki organizacyjne;
- ✓ instalacje, których funkcjonowanie powoduje wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, w szczególności wymienione w Traktacie Akcesyjnym oraz inne objęte obowiązkiem sprawozdawczym w systemie PRTR;
 - ✓ ocena realizacji programu działań mających na celu ograniczenie odpływu związków azotu ze źródeł rolniczych dla obszarów szczególnie narażonych wskazanych jako jednolite części wód powierzchniowych – OSN Bzura. Kontrolą zostaną objęte instalacje do chowu lub hodowli zwierząt kwalifikowane do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (działania kontrolne przez okres 4 lat, kontynuacja z 2013 r.);
 - ✓ podmioty prowadzące gospodarkę osadami ściekowymi, w zakresie wytwarzania, wykorzystywania i unieszkodliwiania komunalnych osadów ściekowych;
 - ✓ podmioty posiadające decyzje ustalające dopuszczalne poziomy hałasu do środowiska, w pierwszej kolejności dotychczas niekontrolowane oraz te, gdzie stwierdzono przekroczenia;
 - ✓ zagadnienia dotyczące uchwalania programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych, wraz z analizą obowiązków nałożonych na organy i podmioty korzystające ze środowiska.

Zakłada się prowadzenie większej, niż dotychczas, liczby kontroli z pomiarami, w tym z wykorzystaniem laboratoriów mobilnych i sprzętu zakupionego w ramach Projektu POIS.03.02.00-00001/09 „Zakupy sprzętu do szybkiej oceny ryzyka w przypadku wystąpienia poważnej awarii, organizacja systemu monitoringu dynamicznego przeciwdziałania poważnym awariom, w tym organizacja systemu i sieci teleinformatycznych”.

2.3. Kontrolowane czynności

Zgodnie z Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola - tzw. Dyrektywa IED) „kontrola środowiskowa” oznacza wszystkie działania, w tym wizyty w terenie, monitorowanie emisji i kontrole raportów wewnętrznych oraz dokumentów dotyczących działań następczych, weryfikację samodzielnego monitorowania, kontrolę stosowanych technik oraz adekwatności zarządzania środowiskowego instalacją, w celu sprawdzenia i promowania zgodności funkcjonowania instalacji z warunkami określonymi w pozwoleniu oraz monitorowania ich oddziaływania na środowisko.

W każdym z poddanych kontroli obszarów inspektor/inspektorzy mają za zadanie sprawdzić, czy kontrolowany zakład postępuje zgodnie z zasadą obejmującą cztery podstawowe elementy systemu zarządzania: planowanie, wykonywanie, sprawdzanie i poprawianie. Ma to na celu porównanie stwierdzonego stanu faktycznego z wymaganiami wynikającymi z przepisów prawa oraz określonymi w decyzjach reglamentujących korzystanie ze środowiska, zezwoleniach, zgłoszeniach i informacjach.

Pierwszoplanowym zagadnieniem każdej kontroli jest, niezależnie od jej zakresu, sprawdzenie realizacji obowiązków nałożonych na zakład w wyniku ustaleń poprzedniej kontroli.

Podstawowe kontrolowane obszary to :

- sposób zarządzania kontrolowaną jednostką organizacyjną i przygotowanie operatora, w tym reagowanie na nieprawidłowości;
- eksploatacja obiektów, instalacji i urządzeń istotnych z punktu widzenia oddziaływania zakładu na środowisko oraz wystarczalność urządzeń ochrony środowiska;
- kompletność uregulowań formalno-prawnych w zakresie korzystania ze środowiska i wynikające z tych uregulowań obowiązki;
- kompletność, prawidłowość prowadzenia wymaganej dokumentacji oraz zakres i rodzaj zawartych w niej obowiązków, szczególnie w zakresie przeciwdziałania awariom;
- zgodność emisji substancji i energii do środowiska (emisje do powietrza, emisje hałasu, promieniowania, ścieków i odpadów) oraz poboru wody, uwolnień i transferów z obowiązującymi przepisami;
- raportowanie, w tym przestrzeganie terminowości i obowiązującego zakresu składanych raportów, szczególnie w zakresie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 166/2006 w sprawie ustanowienia Europejskiego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń;
- analizy i monitoring w aspekcie wpływu na środowisko.

2.4. Wpływ na środowisko i wyniki

W oparciu o przedstawione przez poszczególne Delegatury WIOŚ uwarunkowania i zidentyfikowane najważniejsze problemy lokalne, w planie kontroli na 2014 r. zostaną uwzględnione najistotniejsze zagadnienia ochrony środowiska opisane w odniesieniu do obszaru działalności Delegatur w pkt 2.2.

Inne ważne zadania WIOŚ to realizacja inspekcji środowiskowych, która będzie miała miejsce z uwzględnieniem, przy wyborze zakładów do kontroli, wyników oceny jakości powietrza, w tym terenów, dla których zostały opracowane programy ochrony powietrza. W wyniku rocznej oceny jakości powietrza za 2012 r. określono strefy, w których doszło do przekroczenia standardów imisyjnych:

- strefy zakwalifikowane do wykonania programów ochrony powietrza dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne lub docelowe (kryterium ochrona zdrowia):
 - dla pyłu PM10 i pyłu PM2,5 cztery strefy: aglomeracja warszawska, miasto Radom, miasto Płock i strefa mazowiecka,
 - dla dwutlenku azotu jedna strefa: aglomeracja warszawska,
 - dla benzo(a)pirenu cztery strefy: strefa mazowiecka, aglomeracja warszawska, miasto Płock i miasto Radom,
- strefy, w których niedotrzymane są poziomy celu długoterminowego dla ozonu, dla których nie ma obowiązku wykonania programów ochrony powietrza.

- o dla kryterium ochrony zdrowia cztery strefy: aglomeracja warszawska, miasto Radom, miasto Płock i strefa mazowiecka,
- o dla kryterium ochrony roślin jedna strefa: strefa mazowiecka.

W związku z tym zaplanowana została ocena realizacji programów ochrony powietrza, w szczególności przez przedsiębiorców eksploatujących tzw. „duże źródła”.

Ze względu na znaczące rozszerzenie powierzchni terenów, zaliczanych do OSN - obszarów szczególnie narażonych na dopływ azotu ze źródeł rolniczych, a także utrzymującą się emisję związków azotu ze źródeł komunalnych i przemysłu rolno – spożywczego, przy planowaniu podmiotów do kontroli uwzględnione zostaną także wyniki monitoringu wód powierzchniowych, szczególnie dotyczące podwyższonych wartości związków biogenych.

Nadal pozostają aktualne problemy, dotyczące eutrofizacji wód płynących przez teren województwa mazowieckiego. Z 48 JCWP przebadanych w 2012 roku pod kątem występowania zjawiska eutrofizacji, tylko w 14 JCWP nie stwierdzono występowania tego zjawiska m. in. JCWP *Pilica od Drzewiczki do ujścia, Skrwa od Sierpienicy do ujścia, Omulew od Sawicy do ujścia z Płodownicą od dopł. spod Parciak*.

Jedne z największych wartości stężeń wskaźników eutroficznych stwierdzono w JCWP leżących na obszarach szczególnie narażonych na dopływ związków azotu ze źródeł rolniczych, tzw. OSN. Wskaźnikiem, który najczęściej przekraczał dopuszczalną granicę, powyżej której występuje eutrofizacja były fosforany oraz makrofity.

W związku z tym między innymi kontrolą zostaną objęte instalacje do chowu lub hodowli zwierząt kwalifikowane do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

2.5. Zachowanie w zakresie zgodności

Zgodnie z przekazanymi przez GIOŚ „Wytycznymi do planowania działalności organów Inspekcji Ochrony Środowiska w 2014 r.” w trakcie kontroli prowadzone będą działania zmierzające do osiągnięcia najważniejszych celów krajowych na obszarze województwa mazowieckiego, w tym poprawy w zakresie jakości powietrza, jakości wód śródlądowych, gospodarowania odpadami, jakości klimatu akustycznego i zmniejszenia narażenia na działania pól elektromagnetycznych.

Podjęte zostaną także działania w kierunku usprawnienia udostępniania i rozpowszechniania informacji o środowisku.

Zapewniony zostanie udział w realizacji wspólnych kontroli Państwowej Inspekcji Pracy/Państwowej Straży Pożarnej/Inspekcji Ochrony Środowiska w wybranych zakładach branży naftowej i gazowej oraz przemysłu chemicznego, zgodnie z Deklaracją w sprawie porozumienia na rzecz poprawy bezpieczeństwa pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska w przemyśle naftowym i gazowym zawartą w dniu 24 listopada 2011 r. przy udziale Głównego Inspektora Pracy, Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej oraz Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

W miarę możliwości podjęte zostaną działania mające na celu zwiększenie liczby kontroli z pomiarami jakości ścieków, przy wykorzystaniu laboratoriów mobilnych oraz z wykorzystaniem sprzętu zakupionego w ramach projektu POIS 03.02.00-00-001/09

„Zakupy sprzętu do szybkiej oceny ryzyka w przypadku wystąpienia poważnej awarii, organizacja systemu monitoringu dynamicznego przeciwdziałania poważnym awariom, w tym organizacja systemu i sieci teleinformatycznych”.

W ramach realizacji obowiązku, wynikającego z art. 140 ustawy – Prawo ochrony środowiska podczas prowadzonych kontroli będzie sprawdzane, czy i jak funkcjonuje wewnętrzny system kontroli w zakładach, w zakresie zagadnień związanych z ochroną środowiska.

Przy wykonywaniu kontroli podmiotów, korzystających ze środowiska, przestrzegana będzie zasada, że pobieranie próbek kontrolnych oraz badania, pomiary i analizy mogą wykonywać laboratoria, posiadające akredytację w rozumieniu ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności.

Przy planowaniu i wykonywaniu kontroli stosowana będzie zasada 20 : 80 wynikająca z Systemu Kontroli, oznaczająca że 20 % kontrolowanych zagadnień obejmować będzie 80 % problemów decydujących o oddziaływaniu kontrolowanego zakładu na środowisko.

Przestrzegana będzie również wymagana prawem częstotliwość kontroli instalacji, szczególnie w zakładach o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii (ZDR) i zakładach zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii (ZZR), zakładów przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz stacji demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także instalacji objętych obowiązkiem posiadania pozwolenia zintegrowanego (IPPC).

2.6. Kontrolowane zakłady

Imienny wykaz zakładów z terenu województwa mazowieckiego, zaplanowanych do kontroli w roku 2014, obejmujący kontrole w terenie oraz kontrole oparte o dokumentację tzw. automonitoringowe, przekazywane do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie przez prowadzących zakłady, został sporządzony w formie elektronicznej w systemie ISWK (Informatyczny System Wspomagania Kontroli).

Wykaz jest dostępny w Wydziale Inspekcji w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska w Warszawie przy ul. Bartyckiej 110A oraz w siedzibach Delegatur.

Zakłady do planu typowane są zgodnie z zasadami przyjętymi w Systemie Kontroli, z wykorzystaniem Informatycznego Systemu Wspomagania Kontroli. Wykorzystane dokumenty Systemu Kontroli to:

- 2.1. Procedura planowania kontroli,
- 2.1.1. Analiza podstawowa,
- Załącznik nr 3 do dokumentu 2.1. Kryteria typowania zakładów do planu rocznego.

Typowanie zakładów do planu kontroli z zasady oparte jest o analizę ryzyka (identyfikację zagrożeń dla środowiska), tak aby maksymalnie wykorzystać posiadane zasoby (potencjał). Wymagania te wynikają między innymi z zaleceń Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej Nr 2001/331/WE z dnia 4 kwietnia 2001 r. ustalających minimalne kryteria działania inspekcji ochrony środowiska oraz dyrektywy IED. Planowanie uwzględnia zastosowanie reguły 20 : 80.

Z ryzykiem (kategorią powiązana jest częstotliwość kontroli):

- Kategoria I (ryzyko najwyższe) - kontrola co rok;

- Kategoria II (ryzyko wysokie) - kontrola co 2 lata lub rzadziej;
- Kategoria III (ryzyko średnie) - kontrola co 3 lata lub rzadziej;
- Kategoria IV (ryzyko niskie) - kontrola co 4 lata lub rzadziej;

Kategoria V - zakład nie jest objęty planowaniem rocznym i nie jest dla niego określana częstotliwość kontroli.

W planie pracy w części dotyczącej kontroli w oparciu o dokumentację automonitoringową uwzględniono w szczególności: min. 10% zakładów zobowiązanych do przedkładania wyników pomiarów oraz wszystkie gminy (314) w związku z obowiązkiem dokonania weryfikacji danych zawartych w sprawozdaniach z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi.

3. Wyniki za ostatnie lata

3.1. Cele i zadania, które należało osiągnąć

Zadania, jakie przyjęto do zrealizowania, zostały ujęte w planie budżetu zadaniowego.

Na rok 2012 zostało w funkcji ŚRODOWISKO zaplanowane zadanie:

12.7. „Kontrola, monitoring środowiska i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska”. Zadanie to było realizowane poprzez dwa podzadania: 12.7.1. „Monitoring środowiska” oraz 12.7.2. „Działalność kontrolna w zakresie ochrony środowiska” w ramach następujących działań: 12.7.1.1. „Państwowy monitoring środowiska” oraz 12.7.2.1. „Kontrole w zakresie ochrony środowiska”.

Cel, jaki należało osiągnąć poprzez realizację zadania 12.7., to „Zapewnienie dobrego stanu środowiska”. Celem pierwszego z wymienionych wyżej podzadań było „Pozyskanie i rozpowszechnianie informacji o stanie środowiska”, natomiast drugiego „Zapewnienie przestrzegania prawa w zakresie ochrony środowiska”. Cele działań były identyczne, jak cele podzadań.

Na rok 2013 zostało w funkcji ŚRODOWISKO zaplanowane zadanie:

12.6.W „Kontrola, monitoring środowiska i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska”. Zadanie to było realizowane poprzez jedno podzadanie: 12.6.1.W „Monitoring środowiska i kontrole w zakresie ochrony środowiska” w ramach następujących działań: 12.6.1.1.W „Państwowy Monitoring Środowiska” oraz 12.6.1.2.W „Działalność kontrolna w zakresie ochrony środowiska”.

Cel, jaki należało osiągnąć poprzez realizację zadania 12.6.W to „Ochrona stanu środowiska poprzez działania kontrolne, monitorujące oraz przeciwdziałające zagrożeniom środowiska”. Celem podzadania 12.6.1.W i działania 12.6.1.1.W było „Pozyskanie i rozpowszechnianie informacji o stanie środowiska”, natomiast celem działania 12.6.1.2.W „Zapewnienie przestrzegania prawa w zakresie ochrony środowiska”.

3.2. Dane wejściowe, wyjściowe i rezultaty

W celu oceny efektywności realizacji zaplanowanych działań zostały w roku 2012 zaproponowane następujące mierniki:

Dla oceny realizacji zadania:

12.7. „Stosunek zrealizowanych zarządzeń pokontrolnych wydanych w przypadku stwierdzonych nieprawidłowości do ogółu wydanych zarządzeń”.

Dla oceny realizacji podzadań:

12.7.1. „Liczba wykonanych pomiarów i oznaczeń monitoringowych” .

12.7.2. „Liczba kontroli ze stwierdzonymi naruszeniami do ogólnej liczby kontroli”.

Dla oceny realizacji działań:

12.7.1.1. „Liczba wykonanych oznaczeń monitoringowych”,

12.7.2.1. „Liczba kontroli ze stwierdzonymi naruszeniami do ogólnej liczby kontroli”.

W celu oceny efektywności realizacji zaplanowanych działań zostały w roku 2013 zaproponowane następujące mierniki:

Dla oceny realizacji zadania w roku 2013:

12.6.W „Liczba skontrolowanych podmiotów przestrzegających przepisy i warunki korzystania ze środowiska do ogólnej liczby skontrolowanych podmiotów (w%)”.

Dla oceny realizacji podzadania:

12.6.1.W „Liczba wszystkich wykonanych oznaczeń (kontrolnych i monitoringowych)”.

Dla oceny realizacji działań:

12.6.1.1.W „Liczba wykonanych oznaczeń monitoringowych”.

12.6.1.2.W „Liczba kontroli ze stwierdzonymi naruszeniami do ogólnej liczby kontroli”.

Miernik	Bazowy 2012	Miernik	Docelowy 2013	Rezultat po III kw. 2013
12.7.	0,87	12.6.W	33 %	30 %
12.7.1.	100 803	12.6.1.W	120 000	130 262
12.7.1.1.	100 803	12.6.1.1.W	85 000	73 464
12.7.2.	32%	12.6.1.2.W	27 %	31%
12.7.2.1.	32%			

3.3. Ocena

W odniesieniu do zadania 12.6.W., którego celem było „Ochrona stanu środowiska poprzez działania kontrolne, monitorujące oraz przeciwdziałające zagrożeniom środowiska”, osiągnięty został po trzech kwartałach wskaźnik 30% - niższy od zaplanowanego na rok 2013 na poziomie 33 %. Miernik wyliczany jest procentowo jako stosunek liczby skontrolowanych podmiotów, w których nie stwierdzono naruszeń w zakresie przestrzegania przepisów i warunków korzystania ze środowiska do ogólnej liczby skontrolowanych podmiotów. Osiągnięty po trzech kwartałach miernik na poziomie 30% jest niższy od zaplanowanego na rok 2013, z uwagi na mniejszą ilość skontrolowanych podmiotów, w których nie stwierdzono naruszeń w pierwszych trzech kwartałach 2013 roku. Biorąc pod uwagę największą ilość kontroli wykonywanych w IV kwartale roku, miernik może ulec zmianie w stosunku do całego roku.

W odniesieniu do podzadania 12.6.1.W, którego celem było „Pozyskanie i rozpowszechnianie informacji o stanie środowiska” po upływie trzech kwartałów uzyskano wartość miernika wyższą (130 262) niż zakładano na cały rok (120 000). Docelową wartość miernika na rok 2013 szacowano w I kwartale 2013 r. na podstawie sprawozdań statystycznych OŚ-2a i OŚ-2c za rok 2012. Rzeczywista zrealizowana w 2013 roku liczba oznaczeń i pomiarów kontrolnych i monitoringowych będzie znacznie wyższa od planowanej, co wynika z bieżących potrzeb, związanych z niezaplanowanymi kontrolami i interwencjami. Natomiast na poziomie realizacji działania 12.6.1.1.W osiągnięto rezultat w liczbie 73 464 tj. 86 % wykonanych oznaczeń monitoringowych, w stosunku do planowanej w roku liczby oznaczeń 85 000.

W odniesieniu do działania 12.6.1.2.W, którego celem było „Zapewnienie przestrzegania prawa w zakresie ochrony środowiska” osiągnięty został po trzech kwartałach wskaźnik 31 % – jest wyższy od zaplanowanego, ustalonego na poziomie 27%. Miernik wyliczany jest procentowo jako stosunek liczby kontroli ze stwierdzonymi naruszeniami do ogólnej liczby przeprowadzonych kontroli. Osiągnięty po trzech kwartałach miernik na poziomie 31% jest wyższy od zaplanowanego na rok 2013, z uwagi na większą ilość kontroli, w których stwierdzono naruszenia. Biorąc pod uwagę największą ilość kontroli wykonywanych w IV kwartale roku, miernik może ulec zmianie w stosunku do całego roku.

4. Wyniki planowane na rok 2014

4.1. Cele i zadania

Cele i zadania zostały ujęte w planie budżetu zadaniowego na rok 2014.

12	Środowisko	Cel	Nazwa miernika	Bazowa [2012]	2014 r.
12.7.	Kontrola, monitoring środowiska i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska	Zapewnienie dobrego stanu środowiska	Stosunek zrealizowanych zarządzeń pokontrolnych wydanych w przypadku stwierdzonych nieprawidłowości do ogółu wydanych zarządzeń	0,87	
12.6.W	Kontrola, monitoring środowiska i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska	Ochrona stanu środowiska poprzez działania kontrolne, monitorujące oraz przeciwdziałające zagrożeniom środowiska	W-Stosunek liczby skontrolowanych podmiotów przestrzegających przepisy i warunki korzystania ze środowiska w stosunku do ogólnej liczby skontrolowanych podmiotów (w %)		33%
12.7.1	Monitoring Środowiska	Pozyskiwanie i rozpowszechnianie informacji o stanie środowiska	Liczba wykonanych pomiarów i oznaczeń monitoringowych	100 803	
12.7.2	Działalność Kontrolna w zakresie ochrony środowiska	Zapewnienie przestrzegania prawa w zakresie ochrony środowiska	Liczba kontroli ze stwierdzonymi naruszeniami do ogólnej liczby kontroli	32	
12.6.1.W	Monitoring środowiska i kontrole w zakresie ochrony środowiska	Pozyskiwanie i rozpowszechnianie informacji o stanie środowiska	Liczba wszystkich wykonanych oznaczeń (kontrolnych i monitoringowych)		120 000
12.7.1.1	Państwowy Monitoring Środowiska	Pozyskiwanie i rozpowszechnianie informacji o stanie środowiska	Liczba wykonanych oznaczeń monitoringowych	100 803	
12.7.2.1	Działalność kontrolna w zakresie ochrony środowiska	Zapewnienie przestrzegania prawa w zakresie ochrony środowiska	Liczba kontroli ze stwierdzonymi naruszeniami do ogólnej liczby kontroli	32	
12.6.1.1.W	Państwowy Monitoring Środowiska	Pozyskiwanie i rozpowszechnianie informacji o stanie środowiska	Liczba wykonanych oznaczeń monitoringowych		90 000
12.6.1.2.W	Działalność kontrolna w zakresie ochrony środowiska	Zapewnienie przestrzegania prawa w zakresie ochrony środowiska	Liczba kontroli ze stwierdzonymi naruszeniami do ogólnej liczby kontroli		27%

Wartości mierników w roku bazowym 2012 i w planie na rok 2014 przedstawiono w tabeli w oddzielnych pozycjach dla zadania, podzadania i działań wg poszczególnych okresów. Do końca roku 2012 zgodnie z katalogiem zadań, podzadań i działań zatwierdzonym przez Ministra Finansów, WIOŚ realizował zadanie 12.7, podzadania 12.7.1 i 12.7.2 oraz działania 12.7.1.1 i 12.7.1.2 (obszary zacienione w tabeli), natomiast od roku 2013 WIOŚ realizuje zadanie 12.6.W, podzadanie 12.6.1.W, działania 12.6.1.1W i 12.6.1.2W. Jednocześnie od roku 2013 uległy modyfikacji także cele i mierniki, określające stopień realizacji celów wg budżetu zadaniowego, co uniemożliwia porównanie mierników z w/w przedziałów czasowych.

4.2. Priorytety, z uzasadnieniem

Przyjęte w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska w Warszawie priorytety działalności kontrolnej na 2014 r. wynikają z określonych na szczeblu krajowym i regionalnym celów, wymienionych poniżej.

Ogólnopolskie cele kontroli (ustalane na szczeblu Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska):

1. Nadzór nad wypełnianiem wymogów ochrony środowiska przez prowadzących instalacje wymienione w Traktacie Akcesyjnym.
2. Sprawdzenie realizacji przez gminy zadań dotyczących zamykania składowisk odpadów komunalnych, zgodnie z wytycznymi określonymi w *Krajowym Planie Gospodarki Odpadami 2014r.*
3. Ocena wypełniania wymogów w zakresie postępowania z odpadami w tym z odpadami niebezpiecznymi.
4. Sprawdzenie przestrzegania przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi.
5. Sprawdzenie realizacji przepisów prawa na terenach zanieczyszczonych i zdegradowanych składowaniem niebezpiecznych odpadów przemysłowych.
6. Sprawdzenie przestrzegania wymagań wynikających z ustawy o bateriach i akumulatorach przez podmioty prowadzące działalność w zakresie wytwarzania, zbierania i przetwarzania zużytych baterii i zużytych akumulatorów.
7. Sprawdzenie przestrzegania prawa i decyzji administracyjnych podmiotów wprowadzających ścieki do wód lub do ziemi.
8. Sprawdzenie przestrzegania przepisów ochrony środowiska w zakresie emisji substancji i energii do powietrza.
9. Sprawdzenie wykonywania zadań określonych w programach ochrony powietrza i planach działań krótkoterminowych przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, starostę oraz inne podmioty.
10. Sprawdzenie przestrzegania przepisów ochrony środowiska w zakresie emisji hałasu do środowiska.
11. Sprawdzenie przestrzegania przepisów przez podmioty używające czynników chłodniczych oraz dokonujące obrotu nimi pod kątem zastępowania SZWO czynnikami z grupy F-gazów.

12. Sprawdzenie przestrzegania przepisów dotyczących substancji chemicznych i ich mieszanin.
13. Sprawdzenie jakości danych dostarczanych przez prowadzących instalację w ramach *Krajowego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń*.
14. Sprawdzenie przepisów prawa w zakresie stosowania siarki w ciężkim oleju opalowym stosowanym w instalacjach energetycznego spalania paliw.
15. Sprawdzenie przepisów prawa w zakresie stosowania siarki w oleju do silników statków żeglugi śródlądowej.
16. Ocena wypełniania wymogów wzajemnej zgodności (cross-compliance) w gospodarstwach rolnych.
17. Sprawdzenie wyeliminowania z użytkowania instalacji i urządzeń zawierających poniżej 50 ppm PCB.
18. Sprawdzenie realizacji programu likwidacji „bomb ekologicznych”, w tym magazynów i mogilników przeterminowanych środków chemicznych ochrony roślin.
19. Sprawdzenie realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom.
20. Sprawdzenie przestrzegania przepisów ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym w zakładach przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.
21. Sprawdzenie przestrzegania przepisów ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym.
22. Sprawdzenie przestrzegania przepisów prawa w stacjach demontażu pojazdów.
23. Sprawdzenie przestrzegania przepisów ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji.
24. Sprawdzenie funkcjonowania systemu transgranicznego przemieszczania odpadów.
25. Sprawdzenie prawidłowości realizacji międzynarodowego przemieszczania odpadów z listy zielonej, w szczególności klasyfikacji przemieszczanych odpadów.
26. Sprawdzenie prawidłowości funkcjonowania instalacji przetwarzających i magazynujących odpady, do których są lub mają być przywożone, w szczególności odpady niebezpieczne z krajów spoza UE.
27. Sprawdzenie zgodności wyrobów z zasadniczymi wymaganiami przestrzegania Dyrektywy 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych.
28. Sprawdzenie zgodności wyrobów z zasadniczymi wymaganiami przestrzegania Dyrektywy 2000/14/WE w sprawie emisji hałasu do otoczenia przez urządzenia używane na zewnątrz pomieszczeń.

Ogólnopolskie cykle kontrolne

1. Sprawdzenie realizacji zadań własnych gmin w zakresie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.
2. Sprawdzenie realizacji zadań Regionalnych Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) w zakresie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.
3. Sprawdzenie realizacji zadań zastępczych instalacji na wypadek awarii dla Regionalnych Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) w zakresie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

4. Sprawdzenie realizacji zadań gminnych jednostek organizacyjnych w zakresie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.
5. Sprawdzenie uchwalenia programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych oraz analiza zawartych w w/w dokumentach obowiązków nałożonych na organy i podmioty korzystające ze środowiska.
6. Sprawdzenie wywiązania się aglomeracji priorytetowych z realizacji zadań ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków KPOŚK 2010.
7. Ocena gospodarki osadami ściekowymi, obejmująca wytwarzanie, wykorzystywanie, unieszkodliwianie osadów ściekowych.
8. Sprawdzenie realizacji zadań wynikających z ustawy o odpadach wydobywczych dotyczących wytwórców odpadów wydobywczych oraz zarządzających obiektami unieszkodliwiania odpadów wydobywczych.

Priorytety regionalne – cele przyjęte w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska w Warszawie:

- Ocena przestrzegania wymagań ochrony środowiska przez prowadzących instalacje IPPC;
- Ochrona stanu środowiska poprzez działania kontrolne, monitorujące oraz przeciwdziałające zagrożeniom środowiska;
- Zapewnienie przestrzegania prawa w zakresie ochrony środowiska.

Uzasadnienie przyjętych priorytetów regionalnych zostało zawarte w Załączniku nr 4.

W Informatycznym Systemie Wspomagania Kontroli (ISWK) priorytety regionalne ze względów funkcjonalnych systemu oznaczone są jako cele nr 29-31.

Priorytety 2 i 3 (wg ISWK cel 30 i 31) realizowane będą w ramach każdej kontroli i nie będą w związku z tym przyporządkowane jako oddzielne cele do poszczególnych zakładów w planie na 2014 r.

W każdym przypadku, jeżeli będą miały istotne znaczenie dla wyników kontroli, wykonywane będą pomiary emisji (w celu sprawdzenia warunków korzystania ze środowiska w przypadku kiedy nie jest prowadzony automonitoring lub jego wyniki budzą zastrzeżenia).

4.3. Strategie kontroli i komunikacji

Cele strategiczne formułowane na poziomie centralnym (krajowym), wynikające bezpośrednio z misji Inspekcji Ochrony Środowiska, stanowią dane wejściowe dla określenia priorytetów. Cel strategiczny nie musi obejmować tego samego okresu, co cel operacyjny, czy wykonawczy.

Priorytety są podstawą planowania kontroli, w tym typowania zakładów do planu z uwzględnieniem oceny ryzyka (kategoryzacji) mającej wyraz w częstotliwości przeprowadzanych kontroli.

Strategia kontroli polega na odpowiednim ustaleniu priorytetów w planowaniu, programowaniu i realizacji kontroli.

Działania WIOŚ poprzedzające wypracowanie najlepszej strategii:

- ocena skarg, wniosków i interwencji,

- ocena działalności kontrolnej dla poprzedniego planu długofalowego,
- przegląd krajowych i unijnych oraz regionalnych dokumentów dotyczących polityk środowiskowych,
- przegląd, analiza i ocena za miniony rok kalendarzowy informacji o działalności wioś, w szczególności:
 - liczby i rodzajów zakładów (instalacji) istotnych w związku z realizacją priorytetów,
 - liczby zakładów (instalacji) w poszczególnych kategoriach ryzyka oddziaływania na środowisko (I-IV), wyznaczonych wg zasad zawartych w Systemie Kontroli,
 - zasobów kadrowych.

Ponadto prawidłowa realizacja przyjętej strategii wymaga współpracy, szczególnie w zakresie wymiany informacji pomiędzy Mazowieckim Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska a innymi organami kontroli, administracji, organizacjami społecznymi oraz obywatelami.

Strategia komunikacji jest ściśle uzależniona od strategii kontroli, ponieważ bezpośrednio wpływa na dane wejściowe do planowanych działań kontrolnych, których wyniki stanowią podstawę informacji sporządzonej w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska w Warszawie.

Podstawę strategii stanowią bezpośrednio przepisy prawne, ale także podpisane porozumienia (pkt 4.5).

Cel proponowany do realizacji w 2014 r. w działalności kontrolnej:

- poprawa terminowości realizowanych zadań, poprzez obniżenie liczby spraw zaległych i przeterminowanych, według mierników efektywności funkcjonowania.

4.4. Procedury dla kontroli planowych i pozaplanowych

W działalności kontrolnej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie wykorzystywane są obowiązujące, ustalone procedury i zasady, wprowadzone do stosowania w ramach Systemu Kontroli w zakresie wykonywania kontroli.

Ściśle przestrzegane są zasady dotyczące kontroli wynikające z ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 672).

Stosowane w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska w Warszawie procedury dotyczące kontroli planowych i pozaplanowych:

1. Procedura wykonywania kontroli – ogólna.
2. Zasady wykonywania kontroli w ramach cykli kontrolnych – kampanii.
3. Zasady wykonywania kontroli zakładów posiadających wdrożony i certyfikowany (zarejestrowany) system zarządzania środowiskiem, zgodny z normą ISO 14001 lub EMAS.
4. Zasady wykonywania kontroli inwestycyjnych.
5. Zasady wykonywania i dokumentowania kontroli na podstawie dokumentacji bez wyjazdu w teren oraz kontroli innych w terenie.
6. Zasady wykonywania kontroli ZDR i ZZR.
7. Zasady wykonywania kontroli w zakresie nadzoru rynku.

8. Procedura sporządzania programu kontroli.
9. Przewodnik wykonywania kontroli w oparciu o doświadczenia norweskie, z wykorzystaniem zakupionego sprzętu dla inspektorów, wspomagającego działania kontrolne.
10. Poradnik dla inspektorów w zakresie planowania kontroli, ze wskazówkami wykorzystania zakupionego sprzętu.
11. Poradnik dla inspektorów w zakresie przygotowania do kontroli, ze wskazówkami wykorzystania zakupionego sprzętu.
12. Poradnik dla inspektorów w zakresie wykonywania kontroli planowych, ze wskazówkami wykorzystania zakupionego sprzętu.
13. Poradnik dla inspektorów w zakresie wykonywania kontroli pozaplanowych, ze wskazówkami wykorzystania zakupionego sprzętu.
14. Poradnik dla inspektorów w zakresie dokumentowania kontroli, ze wskazówkami wykorzystania zakupionego sprzętu.
15. Listy kontrolne branżowe i horyzontalne oraz listy weryfikacyjne.

W przypadkach, które nie mieszczą się w ramach procedur, mają zastosowanie ogólne wymagania Systemu Kontroli oraz doświadczenie inspektorów. Odrębne procedury dotyczą realizowanych cykli kontrolnych, dla których wytyczne opracowywane są przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

4.5. Procedury dla koordynacji z organizacjami partnerskimi

Zgodnie z art. 17 ustawy o IOŚ, Inspekcja Ochrony Środowiska współdziała w wykonywaniu czynności kontrolnych z innymi organami kontroli, w tym z Państwową Inspekcją Sanitarną, organami administracji państwowej i rządowej, organami samorządu terytorialnego, organami obrony cywilnej oraz organizacjami społecznymi.

Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej nie przewiduje prowadzenia równocześnie więcej niż jednej kontroli przedsiębiorcy, z wyłączeniem sytuacji zagrożenia życia, zdrowia lub środowiska. Nie zakazuje natomiast prowadzenia jednej wspólnej kontroli, ponieważ nie będzie to naruszało ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.

Udzielanie przez WIOŚ informacji o środowisku i jego ochronie odbywa się zgodnie z Działem II ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

Mazowiecki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska współdziała przy wykonywaniu swoich zadań ustawowych, na podstawie zawartych porozumień, z licznymi organami administracji publicznej: Marszałkiem Województwa Mazowieckiego, Mazowieckim Wojewódzkim Lekarzem Weterynarii, Mazowieckim Komendantem Wojewódzkim Państwowej Straży Pożarnej, Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Warszawie, Regionalnym Dyrektorem Gospodarki Wodnej w Warszawie.

Współdziałanie to w szczególności dotyczy wymiany bieżącej informacji o nadzorowanych zakładach, identyfikacji zagrożeń środowiska i ludzi oraz współpracy w celu przeciwdziałania tym zagrożeniom oraz ich likwidacji.

Dodatkowo Mazowiecki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska zawarł porozumienie w sprawie współdziałania w zakresie transgranicznego przemieszczania odpadów z Dyrektorem Izby Celnej w Warszawie, Komendantem Nadwiślańskiego Oddziału Straży Granicznej, Mazowieckim Wojewódzkim Inspektorem Transportu Drogowego oraz Komendantem Stołecznym Policji.

4.6. Procedury weryfikacji planu kontroli

Zmiany w rocznym planie kontroli i kwartalnym harmonogramie kontroli mogą być dokonywane wyłącznie na zasadach ustalonych w Systemie Kontroli.

Przeгляд i ewentualna weryfikacja rocznego planu inspekcji środowiskowych przeprowadzane są po pierwszym półroczu obowiązywania planu w terminie do 15 sierpnia. Ewentualne zmiany w rocznym planie kontroli, zgodnie z zapisami pkt 6.5. „Procedury planowania kontroli” ISWK, są dokonywane po akceptacji przez wojewodę.

Zmiany planu mogą dotyczyć nie tylko liczby kontroli, ale także wykazu przewidzianych do kontroli zakładów. Ma to szczególne znaczenie w przypadku zakładów ujętych w I kategorii ryzyka w systemie ISWK.

Oceny realizacji rocznego planu Inspekcji dokonuje Mazowiecki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w ramach sprawozdawczości rocznej, przekazywanej Wojewodzie Mazowieckiemu w terminie do 15 stycznia roku następnego oraz w informacji o działalności rocznej, przekazywanej Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w ustawowym terminie do 15 lutego roku następnego, w sposób określony przez GIOŚ.

Ponadto, co wynika z art. 5 ust. 4 pkt 5 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska, wojewódzki inspektor ochrony środowiska przedkłada GIOŚ informacje o realizacji zadań Inspekcji na obszarze województwa na żądanie, w każdym czasie.

Dokumenty z oceny realizacji rocznego planu stanowią dane wyjściowe do opracowywania założeń kolejnych planów rocznych lub długofalowych.

4.7. Zasoby

Według stanu na dzień 31.10.2013 r. w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska w Warszawie obsada etatowa w Wydziale i Działach Inspekcji wynosiła 89,95 etatu. Inspektorzy prowadzą kontrole przede wszystkim w zakładach IPPC, PRTR, ZDR, ZZR. Łącznie w województwie mazowieckim ujęto w ewidencji na dzień 30 września 2013r. 309 zakładów podlegających obowiązkowi posiadania pozwolenia zintegrowanego (347 instalacji), 343 zakłady objęte obowiązkiem raportowania do Krajowego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń (PRTR) oraz 52 zakłady objęte obowiązkiem nadzoru w zakresie zapobiegania awariom (ZDR i ZZR).

W ewidencji WIOŚ w Warszawie wg stanu na 31 października 2013r. znajdowało się 13 290 zakładów (w kategoriach I – V).

5. Działania kontrolne na rok 2014

5.1. Planowane kontrole

Zaplanowano ogółem 1469 kontroli w terenie, w tym 1150 kontroli kompleksowych oraz 319 kontroli problemowych. W pierwszej kolejności planem objęto wszystkie zakłady zaliczane do I kategorii ryzyka i 50 % zakładów zaliczanych do II kategorii ryzyka oraz inne, których obowiązek wykonania kontroli wynika z mocy prawa.

Zaplanowano 662 kontrole oparte o dokumentację automonitoringową. W pierwszej kolejności kontrole na podstawie dokumentacji przewidziano wśród podmiotów, zobowiązanych do wykonywania pomiarów i przedkładania do WIOŚ ich wyników, z uwzględnieniem zakładów objętych sprawozdawczością PRTR, instalacji objętych obowiązkiem posiadania pozwoleń zintegrowanych, zakładów I i II kategorii ryzyka oraz przedsiębiorców, których działalność była przedmiotem interwencji, zgłaszanych do MWIOŚ, a także wszystkie (314) gminy w związku z obowiązkiem weryfikacji rocznych sprawozdań dot. gospodarowania odpadami komunalnymi.

5.2. Zakłady

Do przeprowadzenia kontroli w roku 2014 zaplanowano wszystkie zakłady kategorii I, to jest 169 zakładów (11,5 % kontroli typowych ujętych w planie rocznym), 292 zakłady kategorii II (20,0 % kontroli typowych ujętych w planie rocznym), 265 zakładów kategorii III (18 % kontroli planowych ujętych w planie rocznym), 735 zakładów kategorii IV (50 % kontroli typowych ujętych w planie rocznym) oraz 8 zakładów kategorii V (0,5 % kontroli typowych ujętych w planie rocznym).

Łącznie do kontroli zaplanowano 1469 zakładów, to jest 11 % podmiotów znajdujących się w ewidencji WIOŚ w Warszawie - 13 290.

5.3. Kontrole pozaplanowe

Kontrole pozaplanowe dotyczyć będą, tak jak w latach ubiegłych, zgłoszeń ze strony przedsiębiorców o przeprowadzenie kontroli dotyczących warunków wykonywania działalności gospodarczej, wywierającej wpływ na środowisko: oddanie do użytkowania nowo wybudowanego lub zmodernizowanego obiektu budowlanego, odroczenie terminu płatności kary, wstrzymanie użytkowania instalacji lub urządzenia, wyznaczenie terminu usunięcia negatywnego wpływu na środowisko, ustalanie przyczyn oraz nadzór nad usuwaniem skutków poważnych awarii, wydania zaświadczenia, czy też załatwienia interwencji. W oparciu o dane za trzy kwartały 2013 r., dokonano porównania wskaźnika wykonania kontroli pozaplanowych w terenie do ogólnej liczby kontroli w terenie w w/w okresie w poszczególnych Działach i Wydziale Inspekcji WIOŚ w Warszawie. Analiza ww. danych wykazała, że udział realizowanych kontroli pozaplanowych w ogólnej liczbie przeprowadzanych kontroli w terenie, w poszczególnych komórkach organizacyjnych jest bardzo zróżnicowany i wynosi od 22 % do 50 %.

Na tej podstawie na wykonywanie kontroli pozaplanowych pozostawiono następujące rezerwy czasowe:

- w Wydziale Inspekcji i Działach Inspekcji w Płocku, Ciechanowie i Radomiu – 40 %,
- w Dziale Inspekcji w Mińsku Mazowieckim – 35 %,
- w Dziale Inspekcji w Ostrołęce – 25 %.

Do kontroli pozaplanowych zaliczamy kontrole typowe, takie jak: interwencyjne, inwestycyjne, na wniosek oraz z kontroli innych niż typowe: kontrole w oparciu o dokumentację (z wyłączeniem zaplanowanych automonitoringowych) i kontrole w terenie bez ustalonego podmiotu.

5.4. Interwencje

Wnioski o przeprowadzenie kontroli i podjęcie interwencji będą w pierwszej kolejności oceniane przede wszystkim w aspekcie kompetencji do ich załatwienia przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, z poszanowaniem art. 19 Kodeksu postępowania administracyjnego.

W zależności od wyników oceny wniosku, będzie on przekazywany do odpowiedniego organu, lub kierowany do rozpatrzenia przez właściwą komórkę organizacyjną WIOŚ w Warszawie.

5.5. Wypadki i zdarzenia

Dyżury i reakcja na zgłoszenia, dotyczące wypadków i zdarzeń, zostały określone w „Szczegółowych zasadach postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii w zakresie należącym do właściwości Inspekcji Ochrony Środowiska oraz zasady współdziałania z innymi organami administracji publicznej”, zatwierdzonych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w styczniu 2011 r.

Inspektorzy WIOŚ w Warszawie pozostają w gotowości na wypadek zgłoszeń, dotyczących wypadków i zdarzeń według zasad, określonych w Zarządzeniu Nr 28/2012 Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska z dnia 2 lipca 2012 r. w sprawie określenia zasad pozostawania w gotowości na wypadek wystąpienia zdarzeń stanowiących potencjalne zagrożenie dla środowiska, w tym poważnych awarii.

W szczególności, w przypadku wystąpienia wypadków i zdarzeń, stwarzających zagrożenie dla bezpieczeństwa społeczności lokalnych, WIOŚ w Warszawie podejmuje współdziałanie z Wydziałem Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego, Państwową Strażą Pożarną, Policją oraz organami samorządowymi.

W uzasadnionych przypadkach możliwego wpływu zdarzenia na zdrowie lub życie ludzi, WIOŚ w Warszawie współdziała z Państwową Inspekcją Sanitarną.

5.6. Inne czynności

Inne czynności to przede wszystkim sporządzanie sprawozdań planowych, a także, co wynika z art. 4a ust.1 pkt 3 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska, przekazywanie na każde żądanie GIOŚ informacji o stanie środowiska i jego ochronie oraz o zakresie i wynikach działania MWIOŚ. Obowiązek przedstawienia wykazu sprawozdań, dokumentów lub innych informacji do opracowania w danym roku, wynika bezpośrednio z ust. 5.3. „Procedury planowania kontroli - System Kontroli Inspekcji Ochrony Środowiska”.

Szczegółowy wykaz sprawozdań oraz informacji przewidywanych do opracowania przez Wydział Inspekcji w 2014 r. jest dostępny w siedzibie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie przy ul. Bartyckiej 110A w Wydziale Inspekcji oraz w siedzibach Delegatur.

Wykaz sprawozdań, opracowań oraz informacji przewidywanych do opracowania przez Wydział Monitoringu Środowiska jest dostępny w siedzibie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie przy ul. Bartyckiej 110A w Wydziale Monitoringu Środowiska oraz w siedzibach Delegatur.

Wykaz wszystkich sprawozdań oraz informacji, do składania których zobligowany jest Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, jest dostępny w siedzibie WIOŚ w Warszawie przy ul. Bartyckiej 110A w Wydziale Organizacyjno-Prawnym.

6. Program państwowego monitoringu środowiska w roku 2014

6.1. Badanie stanu środowiska

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska realizuje ustawowe zadania Państwowego Monitoringu Środowiska (PMS) w oparciu o wieloletnie programy, opracowane na poziomie krajowym i wojewódzkim. Opracowany w Wydziale Monitoringu Środowiska WIOŚ w Warszawie „Program Państwowego Monitoringu Środowiska województwa mazowieckiego na lata 2013-2015” został zatwierdzony przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska 24 grudnia 2012 roku.

Dokument sporządzono w oparciu o „Program Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2013-2015”, zatwierdzony 6 listopada 2012 r. przez Ministra Środowiska. Dodatkowo przy opracowaniu programu wykorzystano „Wskazówki do opracowania wojewódzkich programów Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2013-2015”, przygotowane w Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska.

Program badań dla poszczególnych podsystemów monitoringu środowiska w województwie mazowieckim został przygotowany zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Zawiera zadania istotne w skali kraju, szczególnie w aspekcie sporządzania kompleksowych ocen stanu środowiska oraz wypełnienia obowiązków raportowania danych do Komisji Europejskiej i Europejskiej Agencji Środowiska. W programie uwzględniono również potrzeby prowadzenia badań, wynikające z regionalnych i lokalnych uwarunkowań terenów, na których występują częste przekroczenia standardów środowiska.

Szczegółowy opis zadań realizowanych przez WIOŚ w Warszawie na terenie województwa mazowieckiego znajduje się w „Programie Państwowego Monitoringu Środowiska województwa mazowieckiego na lata 2013-2015”, który jest zamieszczony na stronie internetowej WIOŚ w Warszawie.

Powietrze atmosferyczne

Zadaniem monitoringu jakości powietrza jest pozyskiwanie i analizowanie danych o poziomach substancji w otaczającym powietrzu, chemizmie opadów atmosferycznych i depozycji zanieczyszczeń do podłoża oraz śledzenie zmian globalnych w atmosferze.

Badanie i ocena jakości powietrza realizowana jest w oparciu o przepisy art. 85-96a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska oraz rozporządzenia Ministra Środowiska: z dnia 13 września 2012 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1032), z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031), z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r. poz. 914), z dnia 10 września 2012 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza (Dz. U. z 2012 r. poz. 1034). Przepisy te określają również zakres i sposób badań jakości powietrza oraz metody i kryteria oceny.

W ramach monitoringu powietrza w 2014 roku zaplanowano pomiary na 170 stanowiskach, w tym 115 z automatycznym pomiarem, z czego Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie będzie prowadził pomiary na 148 stanowiskach pomiarowych (94 automatycznych i 54 manualnych). Wyniki pomiarów ze stacji

automatycznych nadal będą na bieżąco udostępniane społeczeństwu i prezentowane na stronie internetowej WIOŚ: <http://sojp.wios.warszawa.pl/>

Wykaz wszystkich stacji i stanowisk pomiarowych, pracujących w Systemie Oceny Jakości Powietrza (SOJP) w województwie mazowieckim w 2014 r., zawiera „Program Państwowego Monitoringu Środowiska województwa mazowieckiego na lata 2013-2015”.

Zweryfikowane serie pomiarowe przekazywane będą w ramach obowiązków sprawozdawczych poprzez bazę krajową do Komisji Europejskiej oraz Europejskiej Agencji Ochrony Środowiska.

W ramach monitoringu jakości powietrza w 2014 roku WIOŚ w Warszawie planuje kontynuację pomiarów stężeń następujących substancji: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku azotu, tlenków azotu, ozonu, benzenu, tlenku węgla, pyłu zawieszonego PM10 oraz PM2,5. Poza tym w pyłe PM10 wykonywane będą oznaczenia stężeń metali ciężkich (arsenu, niklu, kadmu, ołowiu) oraz benzo(a)pirenu (B(a)P). Dodatkowo na stacjach automatycznych monitorowane będą również stężenia: etylobenzenu, toluenu, m-, p-, o-ksylenu i parametrów meteorologicznych. Na stacji tła miejskiego w Warszawie, przy ul. Anieli Krzywoń, w pyłe zawieszonym PM10 będą kontynuowane oznaczenia poziomów stężeń wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA): benzo(a)antracenu, benzo(b)fluorantenu, benzo(j)fluorantenu, benzo(k)fluorantenu, indeno(1,2,3-cd)pirenu i dibenzo(a,h)antracenu. Natomiast na stacji tła regionalnego w Kampinoskim Parku Narodowym (Granica-KPN) badane będzie stężenie rtęci w stanie gazowym.

Na bieżąco kontynuowana będzie modernizacja Systemu Oceny Jakości Powietrza, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska, rozporządzeń wykonawczych do tej ustawy oraz wynikami III Pięcioletniej Oceny Jakości Powietrza w województwie mazowieckim za lata 2005-2009 w nowym układzie stref i IV Pięcioletniej Oceny Jakości Powietrza w województwie mazowieckim za lata 2009-2013.

WIOŚ w Warszawie do 30 kwietnia 2014 roku wykona kolejną roczną ocenę jakości powietrza za rok 2013, według kryteriów ochrony zdrowia i ochrony roślin dla trzynastu substancji, w układzie stref (aglomeracja warszawska, miasto Radom, miasto Płock, strefa mazowiecka), określonym w rozporządzeniu Ministra Środowiska *w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza*. Zostanie wykonana klasyfikacja stref w województwie mazowieckim, w wyniku której zostaną wskazane strefy i obszary przekroczeń oraz powstanie obowiązków wykonania programów ochrony powietrza. Informacja zostanie przesłana do Zarządu i Sejmiku Województwa Mazowieckiego, w celu przygotowania i uchwalenia dla wskazanych przez WIOŚ stref programów ochrony powietrza.

WIOŚ w Warszawie do 30 czerwca 2014 roku wykona kolejną wstępną ocenę jakości powietrza za lata 2009-2013 (IV Pięcioletnia Ocena Jakości Powietrza w województwie mazowieckim za lata 2009-2013) pod kątem zanieczyszczenia: SO₂, NO₂, NO_x, CO, C₆H₆, O₃, pyłem zawieszonym PM10 i PM2,5 oraz As, Cd, Ni, Pb, B(a)P oznaczanymi w pyłe PM10, w układzie stref (aglomeracja warszawska, miasto Radom, miasto Płock, strefa mazowiecka), określonym w rozporządzeniu Ministra Środowiska *w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza*.

W celu oceny stopnia wdrażania przepisów transponujących wymagania *Konwencji w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości*, dotyczących

zwalczania eutrofizacji i zakwaszania środowiska, będą kontynuowane badania chemizmu opadów atmosferycznych na 1 stanowisku pomiarowym Warszawa-Okęcie. Analizy składu fizyko-chemicznego opadów wykonywane będą przez Laboratorium WIOŚ, a wyniki będą dostarczane do Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Oddział we Wrocławiu, który zgodnie z umową zawartą z Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska w Warszawie, wykona zbiorcze opracowanie i przekaże je WIOŚ w Warszawie.

Realizując zapisy dyrektywy 2008/50/WE (CAFE) z dnia 21 maja 2008 roku *w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy* WIOŚ w Warszawie, w ramach monitoringu powietrza, będzie nadal prowadził pomiary stężeń pyłu PM_{2,5} dla potrzeb określenia wskaźnika średniego narażenia. Pomiary będą wykonywane na stacjach w Warszawie: ul. Wokalna i ul. Kondratowicza, w Radomiu ul. Hallera oraz w Płocku ul. Królowej Jadwigi. Zweryfikowane przez WIOŚ roczne serie pomiarowe zostaną przekazane do GIOŚ w celu określenia wskaźnika średniego narażenia dla aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców oraz krajowego wskaźnika średniego narażenia.

WIOŚ w Warszawie w 2014 roku będzie kontynuował prace nad aktualizacją danych o emisjach (punktowej, powierzchniowej i liniowej) w województwie mazowieckim. Na potrzeby rocznej oceny jakości powietrza zostanie wykonane przez firmę zewnętrzną modelowanie imisji (metoda uzupełniająca i wspomagająca ocenę) następujących substancji: dwutlenku siarki, tlenków azotu, tlenku węgla, pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5}, arsenu, kadmu, niklu, ołowiu i benzo(a)pirenu.

W 2014 roku GIOŚ we współpracy z wojewódzkimi inspektoratami ochrony środowiska będzie kontynuował prace nad stworzeniem jednolitego w skali kraju systemu modelowania jakości powietrza dla potrzeb ocen rocznych.

W 2014 roku na poziomie krajowym kontynuowane będzie operacyjne prognozowanie z użyciem modelowania w postaci platformy informacyjnej o prognozach krótkoterminowych (24 h, 48 h, 72 h) w zakresie ozonu troposferycznego. Prognozy te będą wykonywane w okresie od 1 kwietnia do 30 września i będą mogły być wykorzystywane na potrzeby informowania odpowiednich organów administracji rządowej i samorządowej o poziomach ostrzegawczo-alarmowych prognozowanych stężeń ozonu w powietrzu zgodnie z art. 92 ust.1 pkt 1 i art. 94 ust.1c ustawy - Prawo ochrony środowiska.

Informacja prezentująca prognozy krótkoterminowe będzie zamieszczona:

- ✓ na portalu internetowym GIOŚ, prezentującym informacje o jakości powietrza oraz działaniach na rzecz jego poprawy, jako prognoza ogólnokrajowa;
- ✓ na stronie internetowej WIOŚ, jako prognoza wojewódzka.

Wody powierzchniowe

W 2014 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie będzie realizował program monitoringu wód powierzchniowych ustalony dla przedziału czasowego 2013-2015. Szczegółowy opis zadań zawarty został w „Programie Państwowego Monitoringu Środowiska województwa mazowieckiego na lata 2013-2015”.

W ramach programu monitoringu wód powierzchniowych w latach 2013-2015 wykonywane są następujące zadania:

1. badania i ocena stanu rzek i jezior,
2. badania i ocena potencjału ekologicznego i stanu chemicznego zbiorników zaporowych,
3. badania i ocena jakości osadów dennych w rzekach,
4. badania i ocena stanu elementów hydromorfologicznych wód powierzchniowych.

WIOŚ nie uczestniczy w zadaniu obejmującym badania i ocenę jakości osadów dennych. Zadanie to wykonywane jest na poziomie krajowym, a uzyskane wyniki prac wykorzystane zostaną przez WIOŚ przy sporządzaniu ocen stanu wód powierzchniowych w województwie.

Głównym celem monitoringu wód powierzchniowych jest dostarczenie informacji o stanie wód, niezbędnych do gospodarowania wodami w dorzeczach, w tym do ich ochrony przed eutrofizacją i zanieczyszczeniami antropogenicznymi.

Monitoring wód powierzchniowych realizowany jest w ramach:

- ✓ monitoringu diagnostycznego (sieć punktów diagnostycznych),
- ✓ monitoringu operacyjnego (sieć punktów operacyjnych i celowych),
- ✓ monitoringu badawczego (sieć punktów badawczych),
- ✓ monitoringu obszarów chronionych.

Sieć monitoringu wód powierzchniowych składa się z reprezentatywnych punktów pomiarowo-kontrolnych. Na jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) ustanawia się jeden reprezentatywny punkt pomiarowo-kontrolny, który służy ocenie całej JCWP. Może on stanowić element kilku podsieci monitoringu (łącznie z monitoringiem obszarów chronionych), wówczas realizowane są w nim różne programy pomiarowe, przypisane do poszczególnych rodzajów monitoringu. Można również ustanowić dodatkowo punkt zlokalizowany w innym miejscu niż ppk reprezentatywny, na tej samej JCWP, który będzie służyć wyłącznie ocenie celu, z powodu którego został ustanowiony.

W 2014 r. monitoring wód powierzchniowych realizowany będzie w 65 punktach pomiarowo-kontrolnych zlokalizowanych w 61 jednolitych częściach wód rzecznych (w tym: 58 ppk reprezentatywnych, w których realizowany będzie monitoring operacyjny; 5 ppk, w których realizowany będzie monitoring diagnostyczny ze względu na położenie JCWP w obszarach przeznaczonych do ochrony siedlisk i gatunków, na których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie; 3 ppk badawcze intensywnego monitorowania JCWP), w 1 punkcie pomiarowo-kontrolnym na zbiorniku zaporowym Zalew Zegrzyński oraz w 4 punktach pomiarowo-kontrolnych na jeziorach: Białym, Lucieńskim, Szczutowskim, Urszulewskie.

Zgodnie z „Programem Państwowego Monitoringu Środowiska województwa mazowieckiego na lata 2013-2015, w sieci pomiarowej monitoringu wód powierzchniowych realizowane będą następujące zadania:

- ✓ badania stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód rzecznych naturalnych i silnie zmienionych w punktach monitoringu operacyjnego;
- ✓ badania stanu ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód jeziornych w punktach monitoringu operacyjnego;
- ✓ badania stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód rzecznych naturalnych i silnie zmienionych na obszarach chronionych,
- ✓ badania stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód rzecznych oraz jeziornych, naturalnych i silnie zmienionych na obszarach chronionych, takich jak:
 - wody wyznaczone do poboru wody przeznaczonej do picia przez ludzi;
 - wody wrażliwe na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz komunalnych;
 - wody wyznaczone na obszarach przeznaczonych do ochrony gatunków lub siedlisk;
 - wody wyznaczone do celów rekreacyjnych;
 - badania w punktach badawczych intensywnego monitorowania JCWP;
- ✓ kontynuowanie badań Jeziora Zdrowskiego w związku z realizacją zadań w ramach „Porozumienia w sprawie renaturyzacji jezior w gminie Łąck, powiat płocki”, zawartego w 2004 r. pomiędzy Zarządem Województwa Mazowieckiego, Wojewodą Mazowieckim, Mazowieckim Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska, Zarządem Powiatu Płockiego, Gminą Łąck, Nadleśnictwem Łąck, Agencją Nieruchomości Rolnych w Warszawie, Miastem Płock, Miastem i Gminą Gąbin, Zarządem Okręgu Płocko-Włocławskiego Płockiego Związku Wędkarskiego (WIOŚ w Warszawie wykonuje zlecone przez wykonawcę oznaczenia z dostarczonych do laboratorium próbek pobranych z jeziora, wód dopływających do jeziora oraz osadów dennych);
- ✓ badania substancji priorytetowych w punktach, w których w latach 2010-2012 wystąpiły przekroczenia dopuszczalnych stężeń.

Dla każdego operacyjnego punktu pomiarowo-kontrolnego monitoringu obowiązuje obligatoryjny zakres pomiarowy wskaźników jakości wód i częstotliwość ich badań, określony w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 15 listopada 2011 r. w *sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych*. Zakresy badawcze uzupełnione zostały o wskaźniki charakterystyczne dla presji oddziaływujących na badaną jednolitą część wód. W latach 2013-2015 wszystkie operacyjne punkty pomiarowo-kontrolne zostaną przebadane w zakresie elementów biologicznych i fizykochemicznych jednym cyklem rocznym. W punktach operacyjnych położonych w jednolitych częściach wód powierzchniowych, w których jest lub było zlokalizowane źródło zanieczyszczeń o potencjalnej możliwości zrzutu substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, w szczególności substancji priorytetowych, lub dla których wyniki monitoringu diagnostycznego wskazały, że jedna z tych substancji występuje w ilości

przekraczającej dopuszczalne stężenia, badania wskaźników chemicznych są prowadzone corocznie.

W punktach pomiarowo-kontrolnych monitoringu operacyjnego obszarów chronionych prowadzone są badania jakości wód w obszarach podlegających ochronie wg Ramowej Dyrektywy Wodnej. Dla tych punktów zakres pomiarowy oraz częstotliwość badań w roku ustalone zostały osobno dla każdego punktu, w zależności od celu, któremu służy dany punkt. Punkty zlokalizowane na JCWP w obszarach ochrony siedlisk i gatunków objęte są programem operacyjnym, jeśli nie był w nich realizowany monitoring diagnostyczny. Co roku prowadzony będzie monitoring badawczy w ppk intensywnego monitorowania na rzekach: Wisła (ppk Warszawa - most Łazienkowski), Narew (ppk Pułtusk) oraz Bug (ppk Wyszaków). Zakres monitoringu obejmował będzie wybrane wskaźniki z grupy fizykochemicznych, specyficznych zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych oraz substancji priorytetowych.

W 2014 r. wykonana zostanie przez WIOŚ ocena stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego w diagnostycznych i operacyjnych punktach pomiarowo-kontrolnych w tych jednolitych częściach wód, które objęte były monitoringiem w 2013 r. Zakres oceny uzależniony jest od zrealizowanego programu, ustalonego pod kątem presji oddziałujących na daną część wód.

Planuje się, że oceny wykonane zostaną przez WIOŚ w układzie zlewniowym w oparciu o standardy zapisane w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. *w sprawie klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych*. Oceny dla jednolitych części wód, w których zlokalizowane zostały celowe punkty pomiarowo-kontrolne, wykonane będą według zapisów i zgodnie z kalendarzami, wynikającymi z odpowiednich przepisów.

Wody podziemne

Monitoring jakości (stanu chemicznego) wód podziemnych prowadzony jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na poziomie krajowym (sieć krajowa) oraz w sytuacjach uzasadnionych specyficznymi potrzebami regionu, także na poziomie regionalnym.

Monitoring jakości wód podziemnych w sieci krajowej prowadzi, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Państwowy Instytut Geologiczny, będący z mocy ustawy Prawo wodne państwową służbą hydrogeologiczną, zobligowaną do wykonywania badań i oceny stanu wód podziemnych. Badania monitoringowe prowadzone są w oparciu o sieć punktów pomiarowych (otwory studienne, piezometry, obudowane źródła), spełniających kryteria zgodne z wymaganiami Ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60 WH.

Zgodnie z harmonogramem badań stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych, wyniki badań wykonanych w 2013 roku zgromadzone w krajowej bazie danych monitoringu wód podziemnych, będą przekazane wojewódzkim inspektoratom ochrony środowiska na początku 2014 r. w celu ich rozpowszechnienia oraz wykorzystania w bieżącej pracy WIOŚ.

Przekazane wyniki badań zostaną zaprezentowane na stronie internetowej WIOŚ oraz w wojewódzkim raporcie o stanie środowiska.

WIOŚ w Warszawie, w związku z realizacją zadań nałożonych w programach działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych dla obszarów szczególnie narażonych (OSN), zawartych w rozporządzeniach Dyrektora RZGW w Warszawie z dnia 10 lipca 2012 roku w sprawie określenia wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszarów szczególnie narażonych, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć na terenie województwa mazowieckiego (Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 5626), będzie prowadzić w 2014 roku badania w zakresie monitoringu wód podziemnych w 3 otworach w OSN Pniewnik w dwóch okresach - wiosennym i jesiennym.

Zakres badań obejmuje następujące oznaczenia: temperatura wody, odczyn pH, przewodność elektrolityczna, tlen rozpuszczony, ogólny węgiel organiczny, BZT₅, ChZT-Cr, azotany, azot Kjeldahla, azot amonowy, azot azotynowy, azot ogólny.

W związku ze stwierdzonym antropogenicznym zanieczyszczeniem wód podziemnych, WIOŚ będzie kontynuował badania wód podziemnych w pięciu punktach pomiarowych (piezometrach) w rejonie nieczynnego wylewiska osadów garbarskich na terenie Radomia w rejonie ulicy Nowa Wola Gołębiowska (działki nr od 19/1 do 19/8). Badania dotyczą JCWPd nr 102, ochrony głównego zbiornika wód podziemnych nr 405.

W związku z rodzajem presji, badania prowadzone będą jeden raz w roku i obejmą następujące wskaźniki fizykochemiczne: odczyn, przewodność, ChZT-Mn, chlorki, siarczany, amoniak, ogólny węgiel organiczny, chrom ogólny, chrom Cr⁺⁶.

Wyniki badań gromadzone są w arkuszach Excel, a następnie raz w roku przekazywane Prezydentowi Miasta Radomia.

Hałas

W 2014 r. pomiary poziomu hałasu komunikacyjnego realizowane będą przez WIOŚ w Warszawie przede wszystkim na terenach, na których nie przeprowadzono oceny stanu akustycznego środowiska, a występujące poziomy hałasu są uciążliwe dla mieszkańców (skargi). Badaniami objęte zostaną przestrzenie zurbanizowane oraz tereny wyznaczonych powiatów, na których spodziewany poziom hałasu drogowego nie spełnia standardów akustycznych ochrony środowiska.

Badania monitoringowe hałasu na terenie województwa mazowieckiego będą obejmowały określenie równoważnego poziomu hałasu w celu wyznaczenia wskaźników tzw. długookresowych, które mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem oraz wskaźników tzw. krótkookresowych, które mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska. Równolegle, w trakcie pomiarów, będą prowadzone badania warunków poza akustycznych, niezbędnych do interpretacji wyników i oceny klimatu akustycznego.

W 2014 r. planowane jest przeprowadzenie pomiarów poziomu hałasu w 15 przekrojach pomiarowych – w 3 w celu określenia wskaźników długookresowych (hałas lotniczy w Konstancinie-Jeziorna, hałas drogowy w Płocku i Ciechanowie) oraz w 12 w celu określenia wskaźników krótkookresowych: hałas lotniczy w Warszawie przy ulicy Powązkowskiej 59C, hałas drogowy w Warszawie przy ulicy Bieńczyka, w Brzoże przy drodze krajowej nr 50, w Jaworowej przy ul. Ukośnej (Południowa Obwodnica Warszawy),

w Grodzisku Mazowieckim przy ulicy Granicznej, w Benenardzie przy ulicy Szyszkowej, w Ostrołęce przy ulicy 11 Listopada, w Ostrowi Mazowieckiej przy ul. Różańskiej, w Wyszku przy ul. Pułtuskiej, w Jabłonie przy ul. Modlińskiej, w Nowym Mieście n. Pilicą przy ul. Tomaszewskiej oraz w Warce przy ul. Warszawskiej.

Badania prowadzone w ramach PMS będą uzupełnione o wyniki pomiarów hałasu przemysłowego, prowadzonych w trakcie czynności kontrolnych, oraz o wyniki badań prowadzonych przez inne jednostki, zobowiązane z mocy prawa do wykonywania pomiarów hałasu. WIOŚ będzie gromadził również programy ochrony środowiska przed hałasem wykonane na obszarach podlegających obowiązkowi sporządzenia map akustycznych, na których poziom hałasu przekracza obowiązujące standardy.

Zebrane dane zostaną umieszczone w wojewódzkim rejestrze o stanie akustycznym środowiska oraz zostaną wykorzystane przy sporządzaniu oceny klimatu akustycznego w województwie.

Pola elektromagnetyczne

Zakres i sposób prowadzenia badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku zostały określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z 12 listopada 2007 roku *w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku*. Celem zadania jest monitorowanie poziomów pól elektromagnetycznych wytwarzanych i wprowadzanych do środowiska w sposób sztuczny na określonym obszarze. Zgodnie z rozporządzeniem zakres prowadzenia badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku obejmuje pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w przedziale częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz.

W 2014 r. pomiary poziomów pól elektromagnetycznych w województwie mazowieckim przeprowadzone zostaną w ramach cyklu badawczego 2014 - 2016, w 45 punktach pomiarowych, rozmieszczonych równomiernie na obszarze województwa. Punkty pomiarowe zlokalizowane zostały w miejscach dostępnych dla ludności na trzech rodzajach obszarów województwa, określonych w ww. rozporządzeniu:

- ✓ w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys. (łącznie 15 punktów pomiarowych w miastach: Legionowo, Ostrołęka, Płock, Pruszków, Radom, Siedlce, Warszawa);
- ✓ w miastach poniżej 50 tys. mieszkańców (łącznie 15 punktów pomiarowych w miastach: Ciechanów, Grodzisk Mazowiecki, Łosice, Milanówek, Mińsk Mazowiecki, Mława, Modlin, Ostrów Mazowiecka, Otwock, Płońsk, Pułusk, Sierpc, Sochaczew, Żuromin, Żyrardów);
- ✓ na terenach wiejskich (łącznie 15 punktów pomiarowych w gminach wiejskich: Brzuza w gminie Łochów, Chruszczewska Szlachecka w gminie Kosów Lacki, Cieksyn w gminie Nasielsk, Cierpięta w gminie Baranowo, Głuchy w gminie Zabrodzie, Nowa Góra w gminie Staroźreby, Lucień w gminie Gostynin, Mąćice w gminie Chorzele, Nowa Osuchowa w gminie Ostrów Mazowiecka, Proboszczewice w gminie Joniec, Sikórz w gminie Brudzeń Duży, Sowia Wola w gminie Czosnów, Wejdo w gminie Łyse, Wola Młocka w gminie Głinojeck, Zambski Kościelne w gminie Obryte).

Lokalizacja punktów pomiarowych określona została na podstawie badań poziomów pól elektromagnetycznych przeprowadzonych w latach 2011 – 2013.

Wykonane pomiary umożliwią przeprowadzenie oceny trendów zmian poziomów pól elektromagnetycznych na obszarze województwa.

Poza pomiarami, w ramach monitoringu prowadzona będzie baza źródeł pól elektromagnetycznych (łącznie z pomiarami, które zostały wykonane przez zarządzających), znajdujących się na terenie województwa mazowieckiego, mogących wpływać negatywnie na środowisko.

Zadaniem WIOŚ jest prowadzenie rejestru obszarów, na których stwierdzono przekroczenia. Dotychczas nie stwierdzono przekroczeń w miejscach dostępnych dla ludności.

Gleby

Monitoring chemizmu gleb ornych Polski jest realizowany w ramach krajowej sieci pomiarowej. Koordynatorem badań jakości gleby użytkowanej rolniczo, na zlecenie Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, jest Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach - Państwowy Instytut Badawczy.

Badania jakości gleby i ziemi fakultatywnie mogą także prowadzić WIOŚ w ramach sieci wojewódzkich, stosownie do specyficznych potrzeb regionu. WIOŚ w Warszawie nie planuje w roku 2014 własnych badań jakości gleby lub ziemi. Wraz z pojawieniem się takiej konieczności, zakres badań zostanie uwzględniony w wojewódzkim programie PMŚ w formie aneksu.

Wykonane na podstawie zaleceń pokontrolnych NIK badania gruntu w rejonie mogilnika Zajezerze w serii wiosennej 2013 r. nie wykazały zanieczyszczenia pestycydami.

6.2. Prace związane z opracowaniem projektów technicznych baz danych PMŚ i ich wdrażaniem

Funkcjonujące obecnie w WIOŚ w Warszawie krajowe bazy monitoringowe nie są w stanie sprostać narastającym potrzebom użytkowników oraz wymogom sprawozdawczości krajowej i międzynarodowej.

Tempo i zakres prac związanych z modernizacją funkcjonujących w WIOŚ baz danych uzależnione są od zakończenia prac nad systemem informatycznym Inspekcji Ochrony Środowiska (EKOINFONET) w Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska.

W ramach tego systemu zbierania i archiwizacji danych PMŚ będą wdrażane „tematyczne” bazy na poziomie krajowym i wojewódzkim w zakresie następujących podsystemów:

- ✓ monitoringu powietrza atmosferycznego (JPOAT 2.0);
- ✓ monitoringu wód powierzchniowych (JWODA);
- ✓ monitoringu hałasu (EHAŁAS);
- ✓ monitoringu promieniowania niejonizującego – pól elektromagnetycznych (JELMAG).

W 2014 r. GIOŚ planuje dalsze szkolenia w zakresie wdrażania ww. baz, przy zachowaniu operacyjności dotychczasowych baz danych.

6.3. Gromadzenie wyników badań z zakresu Państwowego Monitoringu Środowiska i terminowe przekazywanie danych do baz krajowych

Wyniki pomiarów prowadzonych w ramach realizacji wojewódzkiego programu monitoringu powietrza, będą gromadzone w dotychczas funkcjonujących bazach danych: CS5, JPOAT i przesyłane drogą elektroniczną do bazy krajowej. Jednocześnie dane będą przesyłane do nowej bazy JPOAT 2.0. Terminy, zakres i sposób przekazywania danych z zakresu monitoringu powietrza zawarte zostały w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 10 września 2012 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza. Zgodnie z tym rozporządzeniem WIOŚ będzie przekazywał:

- ✓ do 15 dnia każdego miesiąca wstępnie zweryfikowane miesięczne serie pomiarowe za miesiąc poprzedni ze wszystkich funkcjonujących na terenie województwa stanowisk pomiarowych, z wyłączeniem oznaczanych w pyłe PM10 metali ciężkich i WWA;
- ✓ do 60 dni od końca miesiąca, w którym prowadzone były pomiary, wstępnie zweryfikowane miesięczne serie wyników pomiarów poziomów ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu i pozostałych WWA w pyłe PM10;
- ✓ niezwłocznie, niezweryfikowane pomiary ze stacji automatycznych;
- ✓ do 31 marca 2014 r. zweryfikowane roczne serie pomiarowe za 2013 rok;
- ✓ do 30 kwietnia 2014 r. informacje o wynikach rocznej oceny jakości powietrza i klasyfikacji stref w województwie mazowieckim za 2013 rok;
- ✓ do 15 maja 2014 r. raport z badań zanieczyszczenia powietrza rtęcią gazową na stacji tła regionalnego za 2013 rok;
- ✓ do 30 czerwca 2014 r. informacje o wynikach wstępnej oceny jakości powietrza za lata 2009-2013.

Dotychczasowa baza przemysłowych źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza w WIOŚ w Warszawie, oparta była na przesyłanych na bieżąco informacjach, zawartych w wykazach informacji o korzystaniu ze środowiska, przekazywanych przez podmioty gospodarcze do WIOŚ. Nowe przepisy prawne zwalniają przedsiębiorców z obowiązku przesyłania do WIOŚ formularzy „opłatowych” za 2013 r. Wobec powyższego, do czasu zorganizowania nowego ujednoliczonego w skali kraju systemu zbierania informacji o emisjach do powietrza, informacje te będą zbierane w oparciu o wszelkie dostępne źródła: statystyka publiczna, KOBIZE, Urząd Marszałkowski, pomiary i raporty przesyłane do WIOŚ przez prowadzących największe instalacje.

Taki sposób zbierania danych nie zapewnia aktualności i kompletności zbieranych informacji. Raporty KOBIZE będą np. prawdopodobnie dostępne z 2- letnim opóźnieniem. Rozwiązanie to należy traktować tymczasowo. Bazy emisji ze źródeł komunikacyjnych i z domów ogrzewanych indywidualnie będą prowadzone w zakresie i systemie jak dotychczas.

W Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska trwają prace nad wdrożeniem nowego narzędzia informatycznego do gromadzenia i przetwarzania wyników monitoringu wód powierzchniowych (JWODA). Do czasu wdrożenia tego systemu informatycznego, wyniki badań wód powierzchniowych będą gromadzone w zastępczych narzędziach tj. w dotychczasowych arkuszach Excel. Wyniki monitoringu wód powierzchniowych z 2013 r. przekazywane będą do GIOŚ w ustalonym formacie raz w roku w terminie do 31 marca 2014 r.

W zakresie emisji hałasu do środowiska, WIOŚ prowadzi wojewódzką bazę danych OPH. W bazie zbierane są informacje dotyczące hałasu przemysłowego, pozyskiwane w ramach działalności kontrolnej, oraz wyniki pomiarów poziomów hałasu komunikacyjnego wykonywanych przez WIOŚ w ramach PMŚ. Ponadto w bazie gromadzone są wyniki pomiarów prowadzonych przez inne podmioty zobowiązane z mocy prawa do wykonywania okresowych badań, w tym wyniki pomiarów hałasu wykorzystywanych przy sporządzaniu map akustycznych. W roku 2014 będzie kontynuowane gromadzenie wyników pomiarów w tej bazie. W sytuacji wdrożenia systemu informatycznego EHAŁAS w ramach EKOINFONETU będą tymczasowo prowadzone obydwie bazy danych. Uzupełnieniem do ww. baz jest rejestr, prowadzony w postaci arkusza Excel, w którym gromadzone są wyniki ciągłych pomiarów hałasu lotniczego wykonanych przez port lotniczy im. F. Chopina w Warszawie (Okęcie) i lotnisko Warszawa Babice.

Zaktualizowana baza OPH, pełniąca funkcję rejestru stanu akustycznego w województwie, przekazana będzie w terminie do 31 marca 2014 r. do GIOŚ.

W związku z brakiem ujednoczonej, krajowej bazy danych monitoringu poziomów pól elektromagnetycznych, wyniki badań poziomów pól elektromagnetycznych przeprowadzonych na obszarze województwa mazowieckiego gromadzone będą w plikach formatu Excel, zgodnie z wzorem sprawozdania rocznego z okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, przekazanym przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. W sytuacji wdrożenia systemu informatycznego JELMAG w ramach EKOINFONETU będą tymczasowo prowadzone obydwie bazy danych. Zakres informacji przedstawionych w sprawozdaniu rocznym z okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku określony został w zał. Nr 3 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. *w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.*

Wyniki badań poziomów pól elektromagnetycznych, przeprowadzonych w środowisku na terenie województwa mazowieckiego w 2013 r., zostaną przekazane do GIOŚ w terminie do 31 marca 2014 r.

Zestawienie tabelaryczne wszystkich sprawozdań, do opracowania których w 2014 r. będzie zobowiązany Wydział Monitoringu Środowiska jest dostępny w siedzibie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie przy ul. Bartyckiej 110A oraz w siedzibach Delegatur.

Planuje się, że pracownicy Wydziału i Działów Monitoringu Środowiska w 2014 roku będą aktualizować także następujące bazy danych:

- ✓ KARTA SKŁADOWISKA – baza danych o składowiskach, pozwalająca na systematyczne monitorowanie (i rejestrowanie) wszystkich zmian stanu ilościowego składowisk odpadów komunalnych i przemysłowych, zmian ich stanu prawnego i technicznego wyposażenia, a także wykorzystanej pojemności;
- ✓ KARTA SPALARNI – baza danych o spalarniach i współspalarniach odpadów, czyli o instalacjach do termicznego przekształcania odpadów z odzyskiem lub bez odzysku energii cieplnej oraz o instalacjach, których głównym celem jest wytwarzanie energii, a wraz z paliwami spalane są odpady, celem odzysku zawartej w nich energii lub w celu ich unieszkodliwienia;
- ✓ Baza monitoringu składowisk – baza zawierająca wyniki badań środowiska w rejonie składowisk, prowadzonych przez zarządzających składowiskami zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów (Dz. U. z 2013 r. poz. 523), przesyłanych do WIOŚ na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 7 ustawy o odpadach,
- ✓ wojewódzka baza oczyszczalni ścieków – własna baza danych gospodarki wodno-ściekowej.

6.4. Upowszechnianie informacji o środowisku

W 2014 roku Wydział Monitoringu Środowiska będzie kontynuował prace w zakresie upowszechniania informacji o jakości poszczególnych elementów środowiska z wykorzystaniem różnych form przekazywania i wizualizacji danych. Zostanie opracowany kolejny raport o stanie środowiska w województwie mazowieckim, zawierający podsumowanie wyników badań i pomiarów zrealizowanych przez WIOŚ w Warszawie na obszarze województwa w 2013 r.

Wyniki badań uzyskane w ramach realizacji Państwowego Monitoringu Środowiska, obejmujące badania prowadzone na poziomie krajowym i wojewódzkim, stanowią podstawę sporządzania opracowań tematycznych, raportów, komunikatów. Materiały będą umieszczane na stronie internetowej Inspektoratu: www.wios.warszawa.pl.

Raporty o stanie środowiska i opracowania tematyczne wydane w serii Biblioteki Monitoringu Środowiska z pozostałych regionów Polski, jak również wiele innych wydawnictw o tematyce ochrony środowiska, są gromadzone w bibliotece WIOŚ.

Istotne narzędzie w upowszechnianiu informacji o stanie środowiska stanowi strona internetowa. W trybie „on-line” prezentowane są wyniki pomiarów jakości powietrza z automatycznych stacji monitoringu funkcjonujących w województwie, obsługiwanych przez WIOŚ, z możliwością generowania raportów dziennych, miesięcznych, rocznych.

Oceny roczne w zakresie jakości wód powierzchniowych i powietrza atmosferycznego oraz wyniki pomiarów w zakresie monitoringu pól elektromagnetycznych i hałasu są corocznie zamieszczane na stronie internetowej w zakładce „Monitoring środowiska”.

Systematycznie i na bieżąco aktualizowana będzie zawartość zakładki „Aktualności i komunikaty”. Ważniejsze informacje z działalności WIOŚ zamieszczane będą, wzorem lat poprzednich, na stronie internetowej Inspektoratu.

W 2014 r. kontynuowana będzie współpraca z organami samorządu terytorialnego poprzez udział przedstawicieli WIOŚ w posiedzeniach rad powiatów, rad gmin oraz zespołów roboczych.

Wzorem lat ubiegłych upowszechnianie informacji o środowisku odbywać się będzie również poprzez bieżące załatwianie składanych w Inspektoracie wniosków o udostępnienie informacji. Szeroki dostęp do informacji odbywa się także poprzez współpracę z mediami.

Informacje o wybranych, ważnych w skali województwa inicjatywach edukacyjnych i informacyjnych podjętych przez WIOŚ w 2014 r. będą przekazywane do Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

6.5. Ryzyko odstępstw i niewykonania Planu pracy w Wydziale Monitoringu

Środowiska

Zadania zawarte w „Programie Państwowego Monitoringu Środowiska województwa mazowieckiego na lata 2013-2015” zostały ujęte z uwzględnieniem obowiązujących, bądź będących w fazie projektów aktów prawnych. Pełne wykonanie zadań będzie uzależnione przede wszystkim od możliwości finansowych, kadrowych i sprzętowych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie.

Wykonanie w całości Programu Państwowego Monitoringu Środowiska w każdym roku badawczym jest uwarunkowane otrzymaniem dotacji z WFOŚiGW w Warszawie na ten cel. Wdrażanie wielu nowych metodyk badawczych wymaga posiadania nowoczesnej aparatury badawczej, ciągłego doskonalenia personelu i rozszerzania akredytacji. Te kosztowne działania podejmowane na rzecz zapewnienia danym uzyskiwanym w ramach PMŚ ciągłości, wiarygodności i rzetelności, bez znacznego wsparcia WFOŚiGW, nie byłyby możliwe do realizacji.

Zmienione od 1 stycznia 2011 r. zasady udzielania dotacji przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej na zadania realizowane w ramach monitoringu środowiska oraz brak wystarczających środków budżetowych mogą spowodować istotne ograniczenia w ilości wykonanych w 2014 r. badań i pomiarów, co wiąże się również z brakiem kompletu danych na potrzeby sprawozdawczości krajowej i międzynarodowej oraz na potrzeby sporządzania raportów lokalnych.

7. Plan pracy Laboratorium

7.1. Procedury dotyczące działalności analityczno-pomiarowej

Laboratorium Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie realizuje działalność analityczno - pomiarową w oparciu o ustalone, wprowadzone i zatwierdzone do stosowania procedury w ramach wdrożonego i funkcjonującego systemu zarządzania zgodnego z normą PN-EN ISO/IEC 17025: 2005.

Dokumenty systemu zarządzania takie jak Księga Zarządzania, Procedury Ogólne i Metody Badawcze (normy, procedury badawcze, instrukcje) są dostępne, znane i stosowane w codziennej praktyce laboratoryjnej przez personel laboratorium.

Wszystkie metodyki badawczo - pomiarowe przed wdrożeniem do stosowania są sprawdzane poprzez określenie parametrów granicznych metody i ich ocenę w odniesieniu do założonych kryteriów zdefiniowanych w aktach prawnych z zakresu ochrony środowiska.

Laboratorium, dążąc do celu, jakim jest ciągle doskonalenie prowadzonych działań, stosuje zapisy procedur:

- zapewnienia jakości wyników badań,
- działań zapobiegawczych i korygujących,
- prowadzenia i nadzorowania zapisów jakości i technicznych,
- przedstawiania wyników badań i pomiarów,
- użytkowania i nadzoru nad wyposażeniem pomiarowo - badawczym,
- pobierania próbek i postępowania z próbkami.

Kompetencje Laboratorium do wykonywania badań i pomiarów zostały potwierdzone przez Polskie Centrum Akredytacji w trakcie oceny w nadzorze we wrześniu 2013 r.

Zakres akredytowanych badań i pomiarów wykonywanych przez Laboratorium zawarty jest w wydawanym i aktualizowanym przez PCA „Zakresie akredytacji laboratorium badawczego Nr AB 322”.

Informacje na temat aktualnego zakresu akredytacji są dostępne pod adresami: www.pca.gov.pl oraz www.wios.warszawa.pl w zakładce „Laboratorium”.

7.2. Zadania organizacyjne

Najważniejsze zadania laboratoriów Inspekcji Ochrony Środowiska zostały określone przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w „Wytycznych do planowania działalności organów Inspekcji Ochrony Środowiska w 2014 r.”

Za najważniejsze zadania w roku 2014 uznano:

- modernizację infrastruktury pomiarowej i informatycznej poprzez zakup urządzeń pomiarowych, wyposażenia laboratoryjnego i narzędzi informatycznych w ramach

realizacji projektu finansowanego z MF EOG w latach 2009-2014;

- kontynuację wdrażania przez laboratoria i sieci monitoringu procedur z zakresu nowoczesnych technik analitycznych i pomiarowych ze szczególnym uwzględnieniem badania zawartości substancji priorytetowych w monitoringu wód powierzchniowych;
- stosowanie referencyjnych metod badawczych wymienionych w odpowiednich aktach prawnych z zakresu działania Inspekcji Ochrony Środowiska.

Wśród najważniejszych zadań na poziomie laboratoriów wojewódzkich inspektoratów jest:

- I. Wdrożenie w laboratorium oraz w automatycznej sieci pomiarowej aparatury i referencyjnych metodyk badawczych pozwalających na uzyskiwanie wyników zgodnych z wymaganiami zawartymi w odpowiednich dyrektywach:
 - zapewnienie spójności pomiarowej,
 - stosowanie zwalidowanych metodyk badawczych i pomiarowych,
 - udział w programach PT/ILC;
- II. Zapewnienie udziału pracowników laboratorium w szkoleniach z zakresu stosowanych technik badawczych i pomiarowych oraz systemu zarządzania z uwzględnieniem znowelizowanych dokumentów wydawanych przez PCA;
- III. Zapewnienie udziału laboratorium w porównaniach międzylaboratoryjnych i badaniach biegłości w zakresie badań i pomiarów prowadzonych w ramach monitoringu środowiska i kontrolnych zgodnie z ustalonym Programem;
- IV. Utrzymywanie i doskonalenie funkcjonującego systemu zarządzania oraz rozszerzanie i uaktualnienie zakresu akredytacji;
- V. Wzmocnienie możliwości badawczo-pomiarowych laboratorium poprzez doposażenie w nowoczesną aparaturę kontrolno-pomiarową i sprzęt pomocniczy;
- VI. Wykorzystanie laboratoriów mobilnych do:
 - automatycznego pobierania, w ramach prowadzonych kontroli, średniodobowych próbek wód i ścieków, z pomiarem temperatury i odczynu pH,
 - automatycznego pomiaru hałasu w ramach kontroli i monitoringu.

W przypadku wymienionego sprzętu problem stanowi konieczność jego dozoru ze względu na umiejscowienie punktów pomiarowo - kontrolnych.

W ciągu roku 2014 podejmowane będą dalsze działania w celu spełnienia wymogów, wynikających z art. 28 f *ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska*:

- pobieranie próbek oraz badania, pomiary i analizy w związku z realizacją zadań

kontrolnych podmiotów korzystających ze środowiska wykonują laboratoria, posiadające akredytację,

- w zakresie, w jakim laboratoria, nie posiadają akredytacji, wojewódzki inspektor ochrony środowiska może zawrzeć umowę na pobieranie próbek i wykonanie badań i analiz z inną jednostką posiadającą akredytację.

W roku 2014 będą kontynuowane prace nad:

- wdrożeniem do stosowania referencyjnych metod pomiarowo - badawczych tam gdzie nie są one jeszcze stosowane,
- dalszym ujednocnieniem metodyk badawczych i pomiarowych,
- ciągłym doskonaleniem wdrożonego i funkcjonującego systemu zarządzania,
- rozszerzeniem zakresu akredytacji o referencyjne metodyki pomiarowo-badawcze,
- rozszerzaniem zakresu specjalizacji w Pracowniach w celu obniżenia kosztów funkcjonowania Laboratorium.

8. Plan pracy Wydziału Monitoringu Środowiska w dziedzinie informatyzacji w 2014 roku

W roku 2014 działania służb informatycznych Inspektoratu, obecnie skupionych w Wydziale Monitoringu Środowiska, będą skoncentrowane na realizowaniu funkcji specjalistyczno-wspierających dla wszystkich komórek organizacyjnych wykonujących zadania statutowe z wykorzystaniem narzędzi i środków informatyki.

Ze względu na specyfikę i złożoność systemu teleinformatycznego WIOŚ, w tym również rozproszenie terytorialne i złożoność infrastruktury technicznej, oraz mnogość i różnorodność wykorzystywanego oprogramowania, prace personelu informatycznego, zobligowanego do zapewniania stałej sprawności i gotowości do użytkowania systemu informatycznego WIOŚ, wymagać będą wykonywania na bieżąco zadań regulaminowych Wydziału Monitoringu Środowiska w części dotyczącej zagadnień informatyzacji. Prace te obejmować będą kompleksowo wszystkie zagadnienia dotyczące informatyzacji, a w tym przede wszystkim:

- a) aktualizowanie systemów, aplikacji i baz danych oraz utrzymywanie w sprawności technicznej i technologicznej rejestrów prowadzonych technikami informatycznego przetwarzania danych;
- b) utrzymywanie w stałej sprawności technicznej i technologicznej wszystkich urządzeń systemu teleinformatycznego Inspektoratu, w tym również wykonywanie czynności serwisowych i napraw pogwarancyjnych sprzętu komputerowego;
- c) administrowanie serwerami, systemami teleinformatycznymi i lokalnymi sieciami komputerowymi zainstalowanymi w WIOŚ, oraz siecią rozległą łączącą jednostki WIOŚ i stacje SOJP (Systemu Oceny Jakości Powietrza);
- d) zabezpieczanie danych przed utratą i nieuprawnionym dostępem, w tym wykonywanie kopii bezpieczeństwa baz danych i systemów;
- e) administrowanie systemem WebAdministrator GOLD, oraz sprawowanie nadzoru techniczno-technologicznego nad funkcjonowaniem strony internetowej WIOŚ oraz Biuletynu Informacji Publicznej;
- f) administrowanie pocztą elektroniczną Inspektoratu;
- g) administrowanie elektroniczną skrzynką podawczą i kontem WIOŚ na platformie ePUAP;
- h) administrowanie systemami SEMP i SEMP OnLine, wykorzystywanymi do elektronicznego wspomaganie procesu obiegu korespondencji i załatwiania spraw - do czasu ich zastąpienia systemem EZD dysponowanym do użytkowania przez Wojewodę Mazowieckiego;
- i) administrowanie elektronicznym systemem faksowania;
- j) wspieranie użytkowników systemu teleinformatycznego Inspektoratu poprzez świadczenie pomocy technicznej bezpośrednio na stanowiskach pracy;
- k) przemieszczanie sprzętu komputerowego, oraz prowadzenie depozytu sprzętu komputerowego wycofanego z eksploatacji;
- l) gospodarowanie materiałami eksploatacyjnymi i częściami zamiennymi do sprzętu komputerowego, w tym prowadzenie ich depozytu i wydawanie do zużycia w miarę potrzeb.

Planowany na 2014 rok zakres prac służb informatycznych WIOŚ obejmuje również:

- ✓ wykonywanie przeglądów sprzętu komputerowego odzyskanego od dotychczasowych użytkowników, pod kątem określenia możliwości dalszego użytkowania, naprawy, zmodernizowania lub zgłoszenia do likwidacji;
- ✓ analizowanie potrzeb sprzętowych i programowych WIOŚ – poprzez pozyskiwanie informacji z poszczególnych komórek organizacyjnych Inspektoratu, ich bilansowanie, weryfikowanie i ustalanie możliwości zaspokojenia, w tym wnioskowanie o środki finansowe w przypadku konieczności dokonywania nowych zakupów;
- ✓ opracowywanie zbiorczych zestawień asortymentowo-ilościowych, opisów i wymagań techniczno-technologicznych przedmiotu zamówienia dla zamówień publicznych i zakupów w dziedzinie informatyzacji oraz szacowanie kosztów z tym związanych;
- ✓ wykonywanie czynności odbiorów ilościowych i jakościowych nowo zakupywanych urządzeń i oprogramowań komputerowych, oraz wszystkich usług zakontraktowanych aktualnie obowiązującymi umowami w dziedzinie informatyzacji;
- ✓ współdziałanie z firmami zewnętrznymi, będącymi właścicielami praw autorskich do wykorzystywanych oprogramowań, w celu eliminowania błędów działania oraz poprawy funkcjonalności i użyteczności;
- ✓ pozyskiwanie ofert oraz uzgodnienie warunków techniczno-technologicznych i ekonomicznych dla umów w dziedzinie informatyzacji, wymagających kontynuowania w 2015 roku.

Poza zadaniami wymienionymi powyżej, będą również na bieżąco podejmowane działania na rzecz sprawnego zarządzania środowiskiem domenowym Inspektoratu, podnoszenia bezpieczeństwa systemu informatycznego WIOŚ, ochrony danych osobowych, a także funkcjonowania systemu obiegu dokumentów SEMP (do chwili jego zastąpienia systemem EZD rekomendowanym do użytkowania przez Wojewodę Mazowieckiego). Ponadto służby informatyczne WIOŚ będą realizowały wszelkie inne prace w dziedzinie informatyzacji, które obecnie nie są jeszcze znane, a będą wynikać z bieżącej współpracy z Głównym Inspektoratem Ochrony Środowiska i Mazowieckim Urzędem Wojewódzkim.

9. Plan szkoleń i narad wewnętrznych

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie korzysta ze szkoleń zewnętrznych finansowanych własnymi (ograniczonymi) środkami lub z bezpłatnych szkoleń organizowanych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Ministerstwo Środowiska, Kancelarię Prezesa Rady Ministrów, Mazowiecki Urząd Wojewódzki, a także innych instytucji, które współpracują z Inspekcją Ochrony Środowiska.

Zgodnie z zarządzeniem MWIOŚ Nr 53/2012 r. z 29 listopada 2012 r. w sprawie zasad opracowywania i realizowania Indywidualnego Programu Rozwoju Zawodowego członków korpusu służby cywilnej, IPRZ stanowi podstawę do kierowania pracownika na szkolenia. Bezpośredni przełożeni planując ścieżkę rozwoju zawodowego podległych pracowników w IPRZ określają w jakich szkoleniach pracownicy powinni wziąć udział. Znajduje to odzwierciedlenie w rocznym planie szkoleń, którego sporządzenie (na podstawie informacji przekazanych przez poszczególne komórki organizacyjne) spoczywa na komórce ds. kadr i szkolenia w Wydziale Organizacyjno-Prawnym.

W planie na rok 2014 duży nacisk położony został na szkolenia wewnętrzne, które zapewnią prawidłowe funkcjonowanie Wojewódzkiego Inspektoratu. Szkolenia te pozwolą na zapoznanie się z określonym tematem szerszej grupie pracowników Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Mają także na celu wyjaśnienie bądź ujednoczenie zasad postępowania dla usprawnienia działalności WIOŚ.

Plan szkoleń wewnętrznych WIOŚ w Warszawie na rok 2014 jest dostępny w siedzibie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie przy ul. Bartyckiej 110A w Wydziale Organizacyjno-Prawnym.

10. Plan kontroli wewnętrznych

W celu realizacji bieżącego nadzoru nad prawidłowym gospodarowaniem środkami publicznymi, zgodnością działalności WIOŚ z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, a także skutecznością i efektywnością działania, Mazowiecki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska wydał Zarządzenie Nr 17/2010 z dnia 16 czerwca 2010 r. w sprawie wprowadzenia zasad i systemu kontroli zarządczej w WIOŚ w Warszawie.

Zarządzenie to określa „*Zasady i system kontroli zarządczej w WIOŚ*” oraz „*Standardy kontroli zarządczej w WIOŚ*”.

Kontrolę zarządczą w WIOŚ stanowi ogół działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy. Jej celem jest stałe usprawnianie zarządzania, którego konsekwencją ma być zwiększanie efektywności i skuteczności działania.

Działaniami wspierającymi są kontrole wewnętrzne, będące elementem kontroli zarządczej. MWIOŚ wydał zarządzenie Nr 46/2013 z dnia 19 czerwca 2013 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu kontroli wewnętrznej w WIOŚ w Warszawie. Zgodnie z zapisami w nim zawartymi nie ma on zastosowania do auditów wewnętrznych, stanowiących potwierdzenie kompetencji i zgodności działania Laboratorium WIOŚ w Warszawie z wymaganiami systemu zarządzania.

Plan kontroli wewnętrznych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska na rok 2014 jest dostępny w siedzibie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie przy ul. Bartyckiej 110A.

Plan auditów wewnętrznych oraz harmonogram porównań międzylaboratoryjnych jest dostępny w Laboratorium WIOŚ w Warszawie.

11. Plan kontroli zarządczej

I. ŚRODOWISKO WEWNĘTRZNE

1. Kompetencje zawodowe pracowników

Analiza szkoleń pracowników – lipiec

II. CELE I ZARZĄDZANIE RYZYKIEM

1. Określanie celów i zadań, monitorowanie i ocena ich realizacji

Monitorowanie realizacji celów i zadań oraz ich ocena – lipiec

2. Zarządzanie ryzykiem

- 1) Identyfikacja ryzyk – kwiecień
- 2) Analiza ryzyka – maj
- 3) Aktualizacja rejestru ryzyk – maj

III. MECHANIZMY KONTROLI

1. Dokumentowanie systemu kontroli zarządczej

- 1) Aktualizacja dokumentów systemu kontroli zarządczej - czerwiec
- 2) Roczny plan pracy WIOŚ na 2013 r. – styczeń
- 3) Projekt planu wydatków na 2014 r. – lipiec/sierpień
- 4) Protokoły z narad MWIOŚ z kadrą kierowniczą i z przeprowadzonych kontroli – **praca ciągła**

2. Ochrona zasobów – sierpień

1. Uprawniony dostęp pracowników do zasobów WIOŚ
2. Wykorzystywanie zasobów w sposób oszczędny, efektywny i skuteczny (sam, tel., materiały biurowe, paliwo, itp.)

3. Mechanizmy kontroli operacji finansowych i gospodarczych – wrzesień

Wyrzawkowa kontrola dokumentów finansowych obejmująca nw. zagadnienia:

- Zatwierdzanie (autoryzacja) operacji finansowych przez kierownika jednostki lub osoby przez niego upoważnione,
- Weryfikacja operacji finansowych i gospodarczych przed i po realizacji.

4. Mechanizmy kontroli dotyczące systemów informatycznych – październik

Ciągłość zabezpieczania baz danych.

Ciągłość zabezpieczania przed dostępem osób nieuprawnionych do systemów informatycznych.

IV. INFORMACJA I KOMUNIKACJA – listopad

1. Bieżąca informacja – czy jest zapewniona dla pracowników w odpowiedniej formie i czasie, i czy jest rzetelna oraz właściwa do realizacji zadań.

2. Komunikacja wewnętrzna – czy są zapewnione efektywne mechanizmy przekazywania ważnych informacji w obrębie struktury organizacyjnej WIOŚ.

V. MONITOROWANIE I OCENA – praca ciągła

1. Narady MWIOŚ

2. Bieżąca analiza gospodarki majątkowo-finansowej.

3. Protokoły i notatki z przeprowadzonych narad i kontroli w poszczególnych komórkach organizacyjnych.

4. Roczne sprawozdanie z działalności WIOŚ.